

Intress – Àrea de Promoció de l'Autonomia

Diagnosi de la situació de la gent gran a la comarca de l'Alt Urgell

Consorci d'Atenció a les Persones de l'Alt Urgell

Desembre de 2023

Índex

1.	INTRODUCCIÓ	4
1.1	Principis que regeixen el disseny i la implantació del pla estratègic	5
2.	MARC NORMATIU APLICBLE A LA PROMOCIÓ DE L'ENVELLIMENT ACTIU I MESURES DE PROTECCIÓ PER A LA GENT GRAN	8
2.1.	Marc normatiu internacional	8
2.2.	Marc normatiu estatal	9
2.3.	Marc normatiu autonòmic	10
3.	PERFIL SOCIODEMOGRÀFIC DE LA POBLACIÓ DE MÉS DE 64 ANYS	13
3.1.	Metodologia	13
3.2.	Context	15
3.3.	Perfil de la gent gran a Espanya i Catalunya	17
3.4.	Distribució territorial segons població de més de 64 anys	19
3.5.	Índex d'envelliment	26
3.6.	Índex de sobre envelliment	28
3.7.	Índex de soledat	30
3.8.	Índex de discapacitat i dependència	33
3.9.	Índex de dependència global	36
3.10.	Tipus de règim de tinència d'habitatge	38
3.11.	Nacionalitat i país de naixement	40
3.12.	Anàlisi de les persones usuàries dels serveis	42
4.	MAPA DE RECURSOS DE LA COMARCA DE L'ALT URGELL	45
5.	INFORME DE CONCLUSIONS	46
5.1.	Conclusions sobre el perfil sociodemogràfic	46
5.2.	Conclusions sobre els serveis i prestacions	47
6.	PRONÒSTIC D'EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ I LES NECESSITATS	49
7.	DIAGNOSI DE LA SITUACIÓ	52
7.1.	Àrea I: Infraestructures, transport i habitatge	52
7.1.1.	Infraestructures	52
7.1.2.	Transport	55
7.1.3.	Habitatge	57
7.2.	Àrea II: Inclusió social, oci i temps lliure	58
7.3.	Àrea III: Serveis socials, sanitaris i resposta de les administracions	61
7.3.1.	Comunicació amb l'ajuntament	61
7.3.2.	Recursos municipals	62
7.3.3.	Recursos associats a l'habitatge	64
7.3.4.	Atenció sanitària	65
7.4.	Àrea IV: Problemes als quals s'enfronten la gent gran	67
7.4.1.	Soledat	68
7.4.2.	Altres problemes	68
7.4.3.	Influència del Covid-19	70
8.	CONCLUSIONS DE LA DIAGNOSI DE LA SITUACIÓ	71
9.	RELACIÓ DE TAULES	73

10. RELACIÓ DE GRÀFIQUES	74
11. BIBLIOGRAFIA	76

1. INTRODUCCIÓ

El progressiu envelliment de la població planteja alguns dels desafiaments més importants de l'actualitat social i grans reptes en el pla local.

En aquest sentit des del Consorci d'Atenció a les Persones de l'Alt Urgell s'encarrega el present estudi, per tal de conèixer la situació i establir unes línies estratègiques que donin resposta a les necessitats de la gent gran que l'habiten.

En aquest capítol, es recull l'elaboració feta a partir de la recollida d'informació actualitzada que desemboca en el diagnòstic de la situació, diagnòstic que serveix com a base per establir línies d'actuació adaptades a la realitat actual. Amb aquest diagnòstic es detecten les necessitats actuals, així com permet elaborar un pronòstic de les possibles necessitats a futur, la qual cosa permet ajustar millor els serveis i l'atenció.

La població de la comarca 1 de gener de 2022 era de 20.482 habitants segons l'Institut Nacional d'Estadística, mentre el 1975 la població existent assolía els 18.758, no hi ha grans canvis demogràfics en els darrers quaranta-set anys, si bé en el decenni 2001-2011 hi ha un increment de 2.087 persones, assolint un total de 21.192, moment a partir del qual amb lleugeres oscil·lacions es produeix un decreixement fins a l'actualitat.

És important conèixer les característiques geogràfiques, demogràfiques, socials i econòmiques de la comarca. Aquesta informació proporciona un context per comprendre les característiques locals i els reptes, polítiques, serveis i estructures relatives a l'entorn físic i social que es dissenyen per donar suport i permetre que la gent gran "envelleixi activament", és a dir, que visqui amb seguretat, gaudeixi de bona salut i continuï participant plenament en la societat.

L'envelliment actiu és "el procés d'optimització d'oportunitats per a salut, participació i seguretat per tal de millorar la qualitat de vida de les persones a mesura que envelleixen" (Envelliment actiu: Un marc de política, OMS, 2002).

Per adaptar millor l'estructura social a la nova situació plantejada per l'increment de la gent gran, l'Organització Mundial de la Salut va posar en marxa el 2006 el projecte Xarxa Mundial de Ciutats Amigables amb la Gent Gran destinat a crear entorns urbans que promoguin i facilitin un envelliment actiu i saludable, treballant les múltiples dimensions de la realitat urbana sota la perspectiva de l'edat.

L'elaboració d'aquest Pla Estratègic es fonamenta en la concepció i metodologia proposada per l'OMS per fer que les ciutats es comprometin amb l'edat, i siguin llocs amigables amb els més grans, per tal d'aprofitar el potencial que presenten les persones d'edat per a la humanitat.

El concepte clau que tracten és el d'envelliment actiu del qual assenyalen que: "*Una ciutat amigable amb la gent gran alenteix l'envelliment actiu mitjançant l'optimització de les oportunitats de salut, participació i seguretat per tal de millorar la qualitat de vida de les persones a mesura que envelleix*" (OMS 2007). Per això, en aquest Pla s'ha inclòs un apartat en el qual s'expliquen els requisits de la Guia de l'Organització Mundial de la salut per estimar si una ciutat és amigable amb la seva gent gran.

"L'envelliment i la urbanització de la població són dues tendències globals que, juntes, constitueixen forces importants que caracteritzen el segle XXI. A mesura que les ciutats creixen, la seva proporció de residents de 60 anys i més, va en augment. Les persones grans són un recurs per a les seves famílies, comunitats i economies en entorns de vida sustentadors i facilitadors. L'OMS considera que l'envelliment actiu constitueix un procés que dura tota la vida i és afectat per diversos factors que, per si sols i en conjunt, afavoreixen la salut, la participació i la seguretat en la vida dels adults grans. En termes pràctics, una ciutat amigable amb l'edat adapta les seves estructures i serveis perquè siguin accessibles i incloguin les persones grans amb diverses necessitats i capacitats". (OMS 2007 Ciutat amigables amb els més grans: una guia).

També, per a la realització d'aquesta diagnosi i pla d'envelliment, s'ha tingut en compte el nou full de ruta global aprovat per les Nacions Unides el 2015, l'Agenda 2030. Aquesta inclou 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), que s'han d'assolir el 2030. Alguns estan especialment relacionats amb la gent gran i les diferents mesures s'han orientat per a aconseguir els següents objectius:

- **ODS 1: Fi de la pobresa.**
- **ODS 5: Igualtat de gènere.**
- **ODS 10: Reducció de les desigualtats.**
- **ODS 11: Ciutats i comunitats sostenibles.**
- **ODS 16: Pau, justícia i institucions sòlides.**

En el següent apartat i per tal de contextualitzar millor el treball que es presenta, es descriuen els principis en què es fonamenta aquest pla Estratègic.

L'objectiu prioritari d'aquest Pla és abordar la realitat de la gent gran de la comarca de l'Alt Urgell transversalment, des dels diferents àmbits de gestió, per tal d'afrontar els reptes que s'hi presenten.

Aquest Pla s'organitza en els grans capítols següents:

1. Diagnòstic de la gent gran de la comarca de l'Alt Urgell.
2. Elaboració d'una anàlisi de les Fortaleses, Oportunitats, Amenaces i Debilitats.
3. Establiment d'uns eixos i uns objectius estratègics.
4. Desplegament dels objectius en mesures i accions.

1.1 Principis que regeixen el disseny i la implantació del pla estratègic

Pel que fa als principis que regeixen el disseny del Pla i que es reflecteixen en les diferents iniciatives definides, inclouen:

- **La transversalitat** que s'estableix mitjançant la participació de diverses àrees i serveis involucrades en aspectes que afecten la gent gran.

- **La participació del col·lectiu de gent gran**, de les seves famílies i dels professionals. En la construcció d'aquest Pla s'ha incorporat el coneixement i l'experiència de la gent gran, atenent la seva diversitat i escoltant les seves opinions, coneixements i propostes. Així mateix, s'ha comptat amb la participació de les seves famílies i de les persones dels diferents sectors que treballen en aquest àmbit.
- **L'avaluació de les accions rellevants** per al seguiment i l'anàlisi de les accions d'aquest Pla. Aquesta avaluació s'estableix mitjançant els indicadors establerts en les diferents accions que donen contingut a aquest pla i en un apartat final concret en ell es descriuen les estratègies per realitzar una avaluació contínua.
- **Coordinació entre els diferents serveis necessària i fonamental** per oferir una atenció integral, i assolir la unitat en l'actuació entre els diferents serveis.
- **Promoció d'una imatge positiva i realista de l'envelliment**. Atès que l'esperança de vida ha augmentat notablement, fer-se més gran avui pot incloure molts i molt diversos projectes de vida: "fer-se més gran avui és cuidar-se, activar-se, tornar a enamorar-se, descobrir, parlar de drets o construir nous somnis". La percepció que sobre la vellesa té la societat i de la mateixa gent gran, és sovint molt negativa, construïda sobre diferents prejudicis. Referent a això l'Organització Mundial de la Salut, entre els seus objectius estratègics, proposa combatre l'edatisme i transformar la comprensió de l'envelliment i la salut. Inclou com a estratègies les campanyes d'informació i iniciatives per presentar una visió equilibrada de l'envelliment.
- **El foment de la igualtat i de l'equitat de gènere**. El principi d'igualtat i de no discriminació per raó de sexe és una obligació de dret internacional general que vincula totes les nacions, i atès el seu caràcter primordial s'estableix sempre com un principi que ha d'inspirar la resta dels drets fonamentals. El foment de la igualtat ajuda a resoldre els problemes i necessitats de les dones que són el resultat de la desigualtat entre els gèneres. Aquesta perspectiva és present en les accions plantejades.
- **Participació de la gent gran en la societat**. Entesa com la participació plena de la gent gran en la seva comunitat.
- **Accessibilitat universal**. Com la condició que han de complir els entorns, processos, béns, productes i serveis per ser comprensibles, utilitzables i practicables per totes les persones en condicions de seguretat i comoditat i de la forma més autònoma i natural possible.
- **Promoció de l'autonomia**. Implica reconèixer i donar suport a la capacitat de la gent gran per a prendre les seves pròpies decisions i controlar el seu propi destí i benestar. Ha d'assegurar la seva elecció personal, apoderament, participació en la planificació, independència funcional i consentiment informat.
- **Motivació**. Fomentar la motivació en el grup de la gent gran és un factor crític, ja que promou la lluita contra la solitud no volguda i garanteix la seva imatge positiva. Per a això, els programes i activitats planificades hauran d'establir metes realistes comuna retroalimentació positiva a través d'activitats grupals. Aquestes hauran de tenir una

varietat suficient per a estimular la seva diversió i reconèixer les fites i millores que han aconseguit.

- **Seguretat.** És un aspecte fonamental per a protegir la gent gran de lesions i garantir les activitats amb confiança. És necessari crear ambients segurs, amb les adaptacions necessàries per a garantir l'accés a persones amb mobilitat reduïda o discapacitats. Les administracions i institucions han de supervisar a través de personal qualificat les activitats proposades i generar protocols d'emergència en cas d'accidents o problemes de salut.
- **Educació.** És un component clau per a empoderar a la gent gran a prendre decisions informades sobre la seva salut. Les administracions han de vetllar per la promoció de recursos educatius sobre temes de salut i benestar mitjançant tallers i seminaris de nutrició, exercici i maneig de malalties cròniques.
- **Interdisciplinarietat.** L'enfocament interdisciplinari implica la col·laboració de diferents professionals per a promoció d'una cura holística de la gent gran. Per a aconseguir aquesta meta han de crear-se equips multidisciplinaris o assegurar l'efectiva cooperació entre els existents. Els plans desenvolupats han de ser coordinats i tenir en compte totes les recomanacions dels professionals involucrats.
- **Avaluació Continuada.** L'avaluació continuada permet el seguiment del progrés i l'adaptació dels plans segons les necessitats canviants de l'entorn. Han d'establir-se els punts de referència inicials del programa per a mesurar el progrés. Posteriorment, es treballaran les avaluacions periòdiques en intervals regulars per a documentar el progrés i realitzar els ajustos necessaris.

2. MARC NORMATIU APLICBLE A LA PROMOCIÓ DE L'ENVELLIMENT ACTIU I MESURES DE PROTECCIÓ PER A LA GENT GRAN

Hi ha un ampli Marc Normatiu sobre promoció de l'envelliment actiu juntament amb mesures de protecció per a la gent gran. Aquest marc es desplega en diferents nivells i organismes que van des dels organismes internacionals, nacionals, autonòmics i locals, que insten a exercir polítiques que atenguin les necessitats de les persones de major edat. No s'ha inclòs el desenvolupament normatiu relatiu al COVID-19.

En aquest text es recullen quatre nivells. Els nivells contemplats són l'internacional, estatal i autonòmic.

2.1. Marc normatiu internacional

La importància del col·lectiu de gent gran en l'àmbit internacional ha quedat reflectida en els següents textos normatius:

- **Declaració Universal dels Drets Humans 1948**, article 25.1 (Tota persona té dret a un nivell de vida adequat que li asseguri, així com a la seva família, la salut i el benestar, i en especial l'alimentació, mèdica i els serveis socials necessaris; té així mateix dret a les assegurances en cas d'atur, malaltia, invalidesa, viudesa, vellesa o altres casos de pèrdua dels seus mitjans de subsistència per circumstàncies independents de la seva voluntat).
- **Resolució 46/91 de l'Assemblea General de les Nacions Unides** per la qual s'aproven els Principis de les Nacions Unides a favor de les persones d'edat.
- **Carta Agenda Mundial dels Drets Humans a la Ciutat**, signada pel Consell Mundial de "Ciutats i Governos Locals Units" el 2011 per promoure i reforçar els drets humans de totes les persones a totes les ciutats, aplicant les seves disposicions a totes elles sense discriminació.
- **Projecte Xarxa Mundial de Ciutats Amigables amb la Gent Gran**, presentat per Nacions Unides al XVIII Congrés Mundial de l'Associació Internacional de Gerontologia i Geriatria, celebrat a Rio de Janeiro (Brasil), el juny de 2005.
- **Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea**, de 7 de desembre de 2000. La Carta recull els drets civils i polítics, econòmics i socials, i els derivats de la ciutadania de la Unió Europea. Recull els drets fonamentals dels Tractats Comunitaris, dels principis constitucionals comuns als Estats Membres de la Convenció Europea de Drets de l'Home i a les Cartes Socials de la Unió Europea i del Consell d'Europa.
- **Carta Agenda Europea dels Drets Humans a la Ciutat** el text definitiu de la qual va ser aprovat l'any 2000. La Carta Europea per salvaguardar els drets a la ciutat, fa que l'administració municipal sigui més accessible i eficaç per als seus habitants, millorar l'ús col·lectiu de l'espai públic i garantir els drets humans per a tothom.

Constitució Espanyola

Per tal de partir de la nostra màxima eina al que a les normatives es refereix, Es farà esment als articles de la **Constitució Espanyola de 27 de desembre de 1978**, en endavant CE, relatius a la gent gran, utilitzant-lo en tot moment com a punt de partida.

- **Article 9.2** estableix que "Correspon als poders públics promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en què s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud i **facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social**".
- **Article 10.1** fa referència a "La dignitat de la persona, els drets inviolables que li són inherents, el lliure desenvolupament de la personalitat, el respecte a la llei i als drets dels altres són fonament de l'ordre polític i de la pau social"
- **Article 14** consagra l'obligació que tenen les administracions públiques de vetllar pel dret de les persones a ésser tractades en condicions d'igualtat. Entre les circumstàncies de què parla l'article 14, s'ha d'entendre inclòs el dret a no ser discriminat per raó d'edat, ja que així ho reconeix la jurisprudència i altres instruments jurídics dels quals Espanya és part.
- **Article 18.1** de la Constitució Espanyola "Es garanteix el dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge". A més de la promoció per part de les Administracions d'una imatge positiva, allunyada de tòpics, de la gent gran i de l'envelliment. La protecció d'aquests drets està garantida constitucionalment, de forma especial en el cas de les persones grans internades en establiments sanitaris o socials, així com les que no es valen per si mateixes.
- **Article 50:** configura el dret de la gent gran a la suficiència econòmica, principalment realitzat a través d'un sistema de pensions complementat amb el dret a percebre prestacions de serveis socials per atendre les seves necessitats essencials (habitatge, salut, etc.).

Normativa nacional en matèria de promoció d'envelliment actiu i promoció de la protecció de gent gran

- **Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.** Regula les condicions bàsiques de promoció de l'autonomia personal i d'atenció a les persones en situació de dependència.
- **Llei 7/85, de 2 d'abril, reguladora de les Bases de Règim local, i la Llei 27/2013, de 27 de desembre de racionalització i sostenibilitat de l'Administració Local.**

Sobre les competències de les entitats locals en matèria de promoció d'envelliment actiu i serveis socials.

- **Reial Decret 2171/1994, de 4 de novembre**, pel qual es crea i regula el **Consell Estatal de Gent Gran**, modificat per Reial decret 428/1998, de 12 de març de 1999.
- **Reial Decret 117/2005, de 4 de febrer**, pel qual s'estableix la **regulació del Consell Estatal de la Gent Gran**
- **Estratègia Nacional de Gent Gran per a un Envelliment Actiu i per al seu Bon Tracte (2018–2021)** aprovat pel Consell Estatal de Gent Gran el 30/11/2017.
- **Reial decret llei 5/2013, de 15 de març**, de mesures per afavorir la continuïtat de la vida laboral dels treballadors de major edat i promoure l'envelliment actiu BOE núm.
- **Llei 4/2005, de 22 d'abril**, sobre els efectes en les pensions no contributives dels complements atorgats per les comunitats autònomes BOE núm. 97, de 23 d'abril de 2005.
- **Reial Decret 675/2023, de 18 de juliol**, pel qual es modifica el Reial Decret 1051/2013, de 27 de desembre, pel qual es regulen les prestacions del Sistema d'Autonomia i d'Atenció a al Dependència, establertes a la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de la Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les persones en situació de dependència.

2.3. Marc normatiu autonòmic

Estatut d'Autonomia de Catalunya

Igualment, es fa esment als articles de **l'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 2006**, en relació a la gent gran.

- **Article 18.** Drets de les persones grans. Fa referència al dret a viure amb dignitat, lliures d'exploatació i de maltractament, sense que puguin ser discriminats a causa de l'edat les persones grans.
- **Article 24.** Drets en l'àmbit dels serveis socials. Estableix que les persones grans tenen drets a accedir en condicions d'igualtat a les prestacions de la xarxa de serveis socials de responsabilitat pública.
- **Article 40.** Protecció de les persones i famílies. Indica que els poders públics han de garantir la protecció de les persones grans perquè puguin portar una vida digna i independent.
- **Article 43.** Foment de la participació. Estableix que els poders públics han de promoure la participació social de les persones grans.
- **Article 142.** Principis rectoris. Assenyala que els poders públics han de promoure polítiques públiques que garanteixin la protecció de les persones grans perquè puguin portar una vida digna i independent i participar en la vida social i cultural.

- **Article 166.** Competències sobre serveis socials. Indica que correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de serveis socials, que inclou les polítiques d'atenció a les persones grans.

Normativa Autonòmica en matèria de promoció de l'envelliment actiu i promoció de la protecció de la gent gran

- **Llei 25/2010, del 29 de juliol**, del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família. Regula aspectes civils rellevants per a la gent gran.
- **Llei 19/2020, del 30 de desembre**, d'igualtat de tracte i no-discriminació DOGC 31 de desembre de 2020, núm. 8307.
- **Llei 14/2017, del 20 de juliol**, de la renda garantida de ciutadania DOGC 24 de juliol de 2017, núm. 7418.
- **Llei 12/2007, d'11 d'octubre**, de serveis socials de Catalunya DOGC núm. 4990, de 18 d'octubre de 2007 BOE núm. 266, de 6 de novembre de 2007.
- **Llei 13/2006, de 27 de juliol**, de prestacions socials de caràcter econòmic DOGC núm. 4691, de 4 d'agost de 2006 BOE núm. 201, de 23 d'agost de 2006.
- **Llei 18/2003, de 4 de juliol**, de suport a les famílies DOGC núm. 3926, de 16 de juliol de 2003 BOE núm. 189, de 8 d'agost de 2003.
- **Llei 11/2001, de 13 de juliol**, d'acolliment familiar per a persones grans DOGC núm. 3437, de 24 de juliol de 2001 BOE núm. 206, de 28 d'agost 2001.
- **Llei 22/2000, de 29 de desembre**, d'acolliment per a persones grans DOGC núm. 3304, de 12 de gener de 2001.

Decrets

- **Decret 69/2020, de 14 de juliol**, d'acreditació, concert social i gestió delegada en la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública.
- **Decret 205/2015, de 15 de setembre**, del règim d'autorització administrativa i de comunicació prèvia dels serveis socials i del Registre d'Entitats, Serveis i Establiments Socials.
- **Decret 31/2014, d'11 de març**, del Consell de la Gent Gran de Catalunya.
- **Decret 142/2010, d'11 d'octubre**, pel qual s'aprova la Cartera de Serveis Socials 2010-2011. Estableix la cartera de serveis socials, incloent-hi serveis per a la gent gran i dependents.
- **Decret 182/2003, de 22 de juliol**, de regulació dels serveis d'acolliment diürn de centres de dia per a gent gran.
- **Decret 284/1996, de 23 de julio**, de regulació del Sistema Català de Serveis Socials. Defineix l'organització i funcionament del sistema de serveis socials.

- **Resolució BEF/3622/2003, de 4 de novembre**, per la qual es dona publicitat a l'Acord del Govern de 8 d'octubre de 2003, pel qual s'estableix la Carta de Drets i Deures de la Gent Gran de Catalunya.

Decrets

- **Ordre DSO/260/2022, de 3 de desembre**, per la qual s'actualitzen els preus i imports de determinats serveis socials de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública.
- **Ordre TSF/218/2020, de 16 de desembre**, per a la provisió dels serveis de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública.
- **Ordre TSF/8/2019, de 15 de gener**, de modificació de l'annex de l'Ordre BSF/130/2014, de 22 d'abril, per la qual s'estableixen els criteris per determinar la capacitat econòmica de les persones beneficiàries de les prestacions de servei no gratuïtes i de les prestacions econòmiques destinades a l'atenció a la situació de dependència que estableix la Cartera de serveis socials, i la participació en el finançament de les prestacions de servei no gratuïtes.
- **Ordre BSF/130/2014, de 22 d'abril**, per la qual s'estableixen els criteris per determinar la capacitat econòmica de les persones beneficiàries de les prestacions de servei no gratuïtes i de les prestacions econòmiques destinades a l'atenció a la situació de dependència que estableix la Cartera de serveis socials, i la participació en el finançament de les prestacions de servei no gratuïtes.
- **Ordre BSF/35/2014, de 20 de febrer**, per la qual s'actualitzen els criteris funcionals dels serveis de centres residencials per a gent gran de la Cartera de Serveis Socials.
- **Protocol marc i orientacions d'actuacions contra els maltractaments a la gent gran.**

3. PERFIL SOCIODEMOGRÀFIC DE LA POBLACIÓ DE MÉS DE 64 ANYS

En aquest apartat s'analitza la informació corresponent a la gent gran de la Comarca amb l'objectiu d'aquesta anàlisi és identificar des de diferents perspectives, la situació de la gent gran contemplat les seves característiques, necessitats, problemes i tendències.

El capítol s'inicia amb una anàlisi de les dades extretes a partir de diferents fonts secundàries (estadístiques, indicadors, ...), la qual cosa permet establir el marc sociodemogràfic de la gent gran de la comarca, que es completa amb una anàlisi de fonts primàries, informacions obtingudes directament dels implicats mitjançant metodologia qualitativa.

S'han realitzat reunions de grup amb la gent gran de diferents municipis, entrevistes en profunditat amb informants clau entre els quals s'inclouen les famílies, a més d'una anàlisi de les opinions de les diferents professionals expressades a través d'un qüestionari. Amb totes aquestes informacions i dades s'ha elaborat una anàlisi DAFO, a partir del qual s'han dissenyat les línies, objectius i actuacions que concreten aquest Pla.

3.1. Metodologia

S'han utilitzat diverses metodologies per realitzar el present diagnòstic, complementàries entre si, utilitzant tant fonts primàries com secundàries.

La metaanàlisi, és a dir l'anàlisi de les dades publicades per diverses fonts secundàries tant estadístiques com estudis específics sobre la gent gran, com ara:

- Institut Nacional d'Estadística (INE)
- Institut Català d'Estadística (IDESCAT)
- Centre Superior d'Investigacions Científiques (CSIC)
- Institut de Majors i Serveis Socials (IMSERSO)
- Consell Comarcal Alt Urgell
- EUROSTAT
- Observatori estatal de la soledat no desitjada (SoledadES)

Les tècniques qualitatives que s'han utilitzat han estat reunions de grup amb la gent gran de diferents municipis i entrevistes en profunditat a informants clau. Es van dur a terme un total de 9 reunions de grup amb un total de 118 participants, la distribució de les reunions es recull en la següent taula:

Taula 1. Distribució reunions de grup

Àmbit	Poble	Participants
Municipis petits	Organyà	15 Gent gran en general
Municipis petits	Coll de Nargó	7 Gent gran en general
Municipis petits	Peramola	12 Gent gran en general

Municipis petits	Oliana	20 Gent gran en general
Municipis petits	Adrall	10 Gent gran en general
Municipis petits	Pla de Sant Tirs	11 Gent gran en general
Seu d'Urgell	Seu d'Urgell	15 Socis de l'Esplai de la Gent Gran de la Seu
Seu d'Urgell	Seu d'Urgell	8 Gent gran major en risc d'exclusió social

Es van realitzar un total de 11 entrevistes amb informants clau de diferents àmbits: sanitaris, persones responsables d'entitats socials específiques de gent gran i familiars.

Taula 2. Entrevistes informants clau.

Àmbit	Poble	Participants
Municipal	Tuixent	Treballador Ajuntament
Participació Social	Seu d'Urgell	President del Consell Consultiu de la Gent Gran de l'Alt Urgell.
Participació Social	Organyà	Jubilada i cuidadora.
Participació Social	Pla de Sant Tirs	Jubilat.
Sanitari	Seu d'Urgell	Informant clau, geriatre i responsable sociosanitària. Jubilada.
Sanitari i participació social	Seu d'Urgell	Infermera, expresidenta del Esplai de Gent Gran i participant del Consell Municipal de la Gent Gran. Jubilada.
Municipal i participació social	Seu d'Urgell	Regidora de la Gent Gran de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell
Sanitari	Seu d'Urgell	2 Treballadores de l'hospital
Serveis Socials	Seu d'Urgell	2 Treballadores Socials del CAPAU

Aquestes informacions es van completar amb l'opinió dels diferents professionals relacionats amb la gent gran en l'àmbit municipal a través d'una enquesta telemàtica, obtenint un total de 39 qüestionaris, dels quals 26 presten els seus serveis a la Seu d'Urgell i 13 a la resta de la comarca.

3.2. Context

La comarca de l'Alt Urgell es troba situada als Pirineus, a la zona nord-occidental de Catalunya, ocupa l'alta conca del Segre, que rega la vall principal de la comarca i és el seu eix des del nord fins al sud.

Limita amb les comarques de la Cerdanya, el Berguedà i el Solsonès per l'est, amb el Pallars Jussà i el Pallars Sobirà per l'oest, la Noguera pel sud i Andorra pel nord.

El conjunt de valls que conformen el seu territori s'orienta de nord a sud, la qual cosa explica l'escassa accessibilitat entre elles. Els cims més alts, amb alçades superiors als mil metres, es barregen sense cap depressió que les separi.

En comparació amb Lleida i Catalunya, el percentatge de variació anual de la població entre el 2001 i el 2021 és negatiu (-3,53%) davant un creixement del 0,19% a Lleida i del 3,06% a Catalunya, mentre en la comparativa amb la població del 1975 s'ha donat un increment a la comarca del 8,99%, sent molt superior aquest creixement a Lleida 26,09% i a Catalunya 36,92%.

A la comarca hi ha en total 126 nuclis habitats, que s'aglutinen en 19 municipis, sent el de major grandària La Seu d'Urgell seguida a distància d'Oliana i Montferrer i Castellbò, aquest darrers municipi es va crear el 1970 després de la fusió dels antics municipis d'Aravell i el de Vila i Vall de Castellbò, als quals posteriorment es van afegir també els municipis de Guils i Pallerols.

Taula 3. Distribució de la població per municipis

Municipi	Població 2022	%
Seu d'Urgell, la	12.261	59,86
Oliana	1.849	9,03
Montferrer i Castellbò	1.083	5,29
Ribera d'Urgellet	920	4,49
Organyà	796	3,89
Valls de Valira, les	794	3,88
Coll de Nargó	548	2,68
Peramola	348	1,70
Alàs i Cerc	329	1,61
Valls d'Aguilar, les	274	1,34
Fígols i Alinyà	266	1,30
Bassella	223	1,09
Vansa i Fórnoles, la	166	0,81

Pont de Bar, el	163	0,80
Estamariu	128	0,62
Josa i Tuixén	105	0,51
Cabó	98	0,48
Arsèguel	80	0,39
Cava	51	0,25
<hr/> Total	<hr/> 20.482	<hr/> 100,00

Font: Idescat. 2022

La densitat de població de la comarca és de 14,15 habitants per quilòmetre quadrat, aquesta dada és molt variable en funció dels municipis, així la Seu d'Urgell té la major densitat poblacional 793,6 habitants per quilòmetre quadrat seguida d'Organyà amb 63,5 davant Cap i Cava amb tan sols 1,2 habitants per quilòmetre quadrat.

Un 63,86% de la població ha nascut a Catalunya, dels quals el 45,20% ho van fer a la mateixa comarca, davant un 33,71% que o bé provenen d'altres Comunitats Autònomes (11,71%) o de l'estranger el 21,46%, indicant un nivell baix d'atracció per establir-se a la comarca.

Segons les dades fetes públiques pel Ministeri d'Hisenda, la renda disponible bruta de les llars, a la comarca Alt Urgell es va situar el 2020 (dada provisional) en 276.982 milers d'euros, la qual cosa representa una renda disponible bruta per habitant de 13.800 euros, prenent com a referència la dada de Catalunya (100), és del 78,4% per sota d'aquest índex.

Els afiliats a la seguretat social el juny del 2023 en règim general són 4.660 treballadors, dels quals pertanyen a serveis 3.610 treballadors, 835 a indústria seguit de construcció 440 i 175 treballadors d'agricultura.

Respecte als afiliats en el règim d'autònoms, en la mateixa data hi havia un total de 1.770 treballadors, tenint una major presència els pertanyents al sector serveis 1.150 treballadors, seguits d'agricultura 300 treballadors, construcció 220 treballadors i indústria 95 treballadors.

En els últims anys el sector turístic està prenent rellevància, enfront de l'agricultura i la ramaderia que ha estat el motor econòmic principal, donant lloc a una indústria alimentària amb la producció de llet i productes derivats com el formatge.

El 2022 hi havia un total de 23 hotels entre una i quatre estrelles, a més de 19 hostals i pensions, la qual cosa arreplega un total de 1.514 places, a més de comptar amb 8 càmpings de tres i dues estrelles amb 2.625 places, així com 98 establiments de turisme rural amb 671 places, 8 apartaments turístics amb 119 places i pisos turístics 213 amb 1.178 places. Per tant, hi ha una oferta turística de 6.107 places en els diferents formats existents.

També, s'ha de tenir en compte que la comarca de l'Alt Urgell és una comarca que limita amb el Principat d'Andorra. L'economia d'Andorra es basa, principalment, amb el sector turístic. Aquesta proximitat geogràfica promou la migració laboral transfronterera, on els residents de l'Alt Urgell es desplacen diàriament per a treballar al Principat, tot i mantenir la seva residència

habitual a la comarca. El volum de treballadors en aquesta situació s'aproxima a les 1602 persones.

3.3. Perfil de la gent gran a Espanya i Catalunya

Per tal de contextualitzar la situació de la gent gran a Alt Urgell, hem procedit a realitzar una anàlisi del perfil de la gent gran a Espanya.

Amb relació a la resta de països de la Unió Europea amb dades de 2021, la mitjana se situa en el 20,8% de la població major de 65 anys, Espanya es troba un punt per sota de la mitjana de la UE-27 amb un 19,8% i Catalunya mig punt per sota amb un 19,35%, en els primers llocs es troben Itàlia 23,5%, Finlàndia 22,7%, Grècia 22,5%, Portugal 22,4% i Alemanya amb un 22,0%.

A Espanya a 1 de gener de 2021 hi havia 9.310,828 persones de més de 65 anys, segons les dades estadístiques del Padró Continu de l'Institut Nacional d'Estadística (INE), un 19,65% sobre el total de la població (47.385.107) (Dades definitives publicades el 17-01-2022), com a conseqüència la piràmide de població d'Espanya continua el seu procés d'envelliment, mesurat per l'augment de la proporció de la gent gran, les que tenen 65 o més anys, continuen augmentant, tant en nombre com en proporció. L'edat mitjana de la població, que és una altra manera de mesurar aquest procés, se situa en 43,81 anys; el 1970 era de 32,7.

A Catalunya a 1 de gener de 2023, hi havia 1.528.323 persones de més de 65 anys, segons les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya, un 19,35% sobre el total de la població (7.899.056). A Catalunya, també, es produeix un procés d'envelliment. L'edat mitjana de la població se situa en 43,3 anys; el 1975 era de 33,7%.

D'altra banda, la proporció d'octogenaris continua creixent, ja representen el 6,1% de tota la població. La tendència és que continuaran guanyant pes entre la població gran en un procés d'envelliment. Els centenaris comencen a fer-se notar; n'hi ha 18.020 quan el 2020 eren 16.303 i el 2019 arribaven als 11.229 empadronats a Espanya. Actualment, a Catalunya hi ha 2.538 persones de més de 100 anys.

Tot això tindrà com a conseqüència que l'estructura per edats de la població canviarà en el futur. L'INE realitza la projecció en la qual cap al 2068 la gent gran gairebé hauran duplicat els seus efectius actuals. La població en edat laboral (16-64) i els nens (0-15) hauran reduït el seu pes. Els més grans duplicaran la xifra de nens. La piràmide haurà desenvolupat una forma de "pilar de població", si es mantenen els supòsits de fecunditat, mortalitat i migració de les projeccions.

D'altra banda, l'anomenada generació del baby boom iniciarà la seva arribada a la jubilació al voltant de l'any 2024. La pressió sobre els sistemes de protecció social continuarà augmentant i serà molt notable en la dècada dels 30 i 40.

Considerant la variable gènere, *les dones són majoritàries en la vellesa*, superant en un 30,9%, les dones (5.277.783) i els homes (4.033.045), i aquesta major presència té una relació directament proporcional amb l'edat. A Catalunya, es compleix aquesta tendència. Es produeix un 32,6%, les dones (871.172) i els homes (657.151). No obstant això, neixen més homes

que dones, i aquest excés es manté, fins que la major mortalitat diferencial masculina elimina aquest avantatge inicial. Ara s'assoleix l'equilibri entre sexes cap als 50 anys, gràcies a les millores de la supervivència general.

Amb relació a l'envelliment en funció dels territoris, Astúries, Galícia, Castella i Lleó, País Basc, Cantàbria i Aragó són les comunitats autònomes més envellides, amb proporcions de gent gran que superen el 25% les tres primeres, mentre Múrcia, Balears i Canàries són les comunitats amb proporcions més baixes, amb valors al voltant del 16%. Pel que fa al volum de població, i en conseqüència lògica del seu volum total, Catalunya, Andalusia, i Madrid són les comunitats amb més població d'edat, superen el milió de persones de més de 65 anys cadascuna.

Entre la gent gran estrangera resident al nostre país destaquen fonamentalment els procedents de la Unió Europea: Alemanya (28.934), Itàlia (21.880) i França (18.695) són les nacionalitats predominants; Regne Unit, Suïssa i Noruega destaquen entre els països no comunitaris, a més del Marroc, Veneçuela i Colòmbia entre els països africans i d'Amèrica, respectivament.

La comparació de l'estructura d'edats espanyola i estrangera permet destacar el tradicional caràcter de les migracions: l'estrangera és població concentrada en edats laborals i té escassa proporció de gent gran.

L'esperança de vida s'ha incrementat de forma espectacular durant tot el segle XX i la tendència general és una continuació d'aquest procés, amb l'excepció dels anys de COVID 19 que han fet disminuir lleugerament les dades corresponents a 2020 i 2021.

La clau inicial de l'augment ha estat el descens de la mortalitat infantil, reflex del progrés històric en les condicions sanitàries, socials, econòmiques, i de la millora en els estils de vida, però des dels anys vuitanta del segle XX s'ha produït igualment una notable millora en la supervivència en la vellesa. L'esperança de vida és un dels principals indicadors que reflecteixen conseqüències de les polítiques sanitàries, socials i econòmiques d'un país. El 2020, les dones espanyoles tenen una esperança de vida en néixer de 85,06 anys, i els homes de 79,59 anys, segons les últimes taules de mortalitat d'INE.

Igual que en la dada general l'increment sostingut que s'observa en l'esperança de vida als 65 anys, amb 18,35 anys addicionals en homes i 22,31 en dones, s'ha vist truncat per la mortalitat afegida pel COVID, si bé una vegada superat les dades tornen a la tendència general. Aquesta es troba, tant en homes com en dones, entre les més altes de la Unió Europea i del món.

L'esperança de vida saludable pretén afegir una nova dimensió a la quantitat de vida, mesurant també la seva qualitat. Sol construir-se a partir de dades generals sobre la morbiditat crònica i sobre la salut autopercebuda. Entre les persones de 65 i més anys, les dones destaquen per tenir una esperança de vida més gran que els homes (23,9 sobre 19,8 anys, segons Eurostat: Healthy life years, 2019), però la seva esperança de vida saludable és menor, per la major supervivència i morbiditat de les dones. Si es mesura el percentatge de temps que es viu en bona salut a partir dels 65 anys, el contrast entre homes i dones és més patent: 62,7% del temps per viure en els homes ho és en bones condicions, mentre que només el 51,5% en el cas de les dones.

L'estat de salut subjectiu varia poc entre enquestes (Enquesta Europea de Salut 2020). El 50,7% de la gent gran percep la seva salut com a bona o molt bona, 82,7% en la resta de la població. Les percepcions negatives augmenten amb l'edat. El sexe és un factor diferenciador de la salut subjectiva; el 56,9% dels homes grans autovalora bé o molt bé el seu estat de salut, mentre que només els fa el 45,8% de les dones d'aquesta edat. La valoració del propi estat de salut ve condicionada per les malalties patides, per les característiques personals de l'individu i altres raons socioeconòmiques o residencials; reflecteix també els factors socials, econòmics i de l'entorn de la persona.

Respecte a la convivència, s'ha observat en els últims anys un increment de les llars unipersonals en persones de 65 i més anys, tot i que les proporcions són encara menors que en altres països europeus, al llarg de la vellesa augmenta la probabilitat de viure en solitud. La proporció és més gran entre dones que entre homes (2020: 29,4% enfront de 15,8%) però en aquests l'augment notable en els últims anys fins al 2018 s'ha vist truncat el 2020 amb un decreixement d'un punt, relacionat amb més supervivència, o arribada a la vellesa ja en solitud o altres motius. La forma de convivència majoritària entre els homes de 65 i més anys és la parella sola (sense fills ni altres convivents), i en el futur s'espera que augmenti.

Pel que fa a les cures segons l'estudi del CIS 3009 Cures a dependents, són les dones de menys de 65 anys, especialment les de 45-64, contribueixen amb més de la meitat de tot el volum de cura (mesurat en hores) aportat per tots els cuidadors (48,4%).

La perceptora de les cures és una dona gran (47,1%). Han passat els anys i ha tingut lloc el desplegament de polítiques socials d'atenció a la dependència. No obstant això, el patró es manté, encara que augmenta alguna cosa el temps de cura prestat pels homes, en especial el dels homes, i descendeix el de les dones, si ho comparem amb l'esquema o patró de cura de 2008 (Enquesta sobre Discapacitat i Dependència).

Això es pot explicar pel procés d'envelliment (i sobreenvelliment) i d'evolució dels tipus de llar, més que per modificació de mentalitats i de la cultura de la cura. Les parelles envelleixen i els homes d'edat assumeixen el paper de cuidador que no van desenvolupar sent joves; a més, hi ha més homes en aquesta tessitura que abans a causa d'una major supervivència.

No obstant això, en l'Enquesta de condicions de vida (ECV) 2018 ja apareix una nova tendència: els homes grans tenen cura en proporcions creixents. Segons el mòdul del 2016 sobre cura, el 13,6% dels homes grans tenen cura de persones dependents; també ho fa el 14,0% de les dones, que en xifres absolutes suposen majoria en el total de cuidadors d'aquestes edats. I la gent gran, homes i dones, quan tenen cura ho fan amb alta dedicació horària; més de dos terços d'ells dediquen més de 20 hores a la setmana a la cura.

3.4. Distribució territorial segons població de més de 64 anys

Abans d'iniciar l'estudi de la informació de la comarca, cal esmentar que per dur a terme una anàlisi més detallada de les dades s'han establert les següents agrupacions de municipis en funció del seu nombre d'habitants, quedant distribuïts en cinc grups: Seu d'Urgell, Oliana, Montferrer i Castellbò, municipis

entre 500 i 1.000 habitants que inclouen Ribera d'Urgellet, Organyà, Valls de Valira i Coll de Nargó i per últim municipis de menys de 500 habitants Peramola, Alàs i Cerc, Valls d'Aguilar, Fígols i Alinyà, Bassella, la Vansa i Fórnoles, Pont de Bar, Estamariu, Josa i Tuixén, Cabó, Arsèguel i Cava.

El 2022 la comarca Alt Urgell comptava amb 20.482 habitants, amb una població major de 64 anys del 21,98% el que suposava un total de 4.501 habitants, dels quals un 54,19% són dones i un 45,81% homes.

Pel que fa als municipis que integren la comarca s'observen diferències notables, els valors superiors corresponen a Oliana i els municipis de menor grandària 28,18% i 28,15% respectivament, quedant per sobre del percentatge total de la comarca els municipis entre 500 i 1000 habitants 23,35%, en la situació oposada es troben Seu d'Urgell amb el valor inferior 19,73%, seguida de Montferrer i Castellbò amb 20,22%.

Comparant aquesta xifra amb el total estatal (19,65%), la supera en més de dos punts, mentre si es compara amb la xifra de Lleida (19,52%) i Catalunya (19,27%) per sota de l'estatal, l'increment a l'Alt d'Urgell és superior a 2,5 punts, indicant una major pressió de persones que superen els 65 anys sobre el total de la població.

Les poblacions de menor grandària juntament amb Oliana, són les que tenen una major presència de persones de major edat.

Taula 4. Percentatge persones de 65 i més anys sobre població total, distribució per grups quinquennals i mida municipis

Edat	Seu d'Urgell	Oliana	Montferrer i Castellbò	500-1000	Menys 500	Alt Urgell
Total 65 anys y més	19,73	28,18	20,22	23,35	28,15	21,98
de 65 a 69 anys	5,07	7,63	5,54	5,82	7,58	5,71
de 70 a 74 anys	4,36	6,76	7,02	5,62	6,10	5,09
de 75 a 79 anys	3,55	5,41	3,88	3,79	5,51	3,98
de 80 a 84 anys	2,59	3,89	1,48	3,07	3,36	2,81
de 85 a 89 anys	2,50	2,43	1,66	3,24	3,18	2,64
de 90 a 94 anys	1,31	1,62	0,65	1,37	1,70	1,36

de 95 a 99 anys	0,29	0,38	0,00	0,36	0,58	0,32
100 anys o més	0,06	0,05	0,00	0,07	0,13	0,06

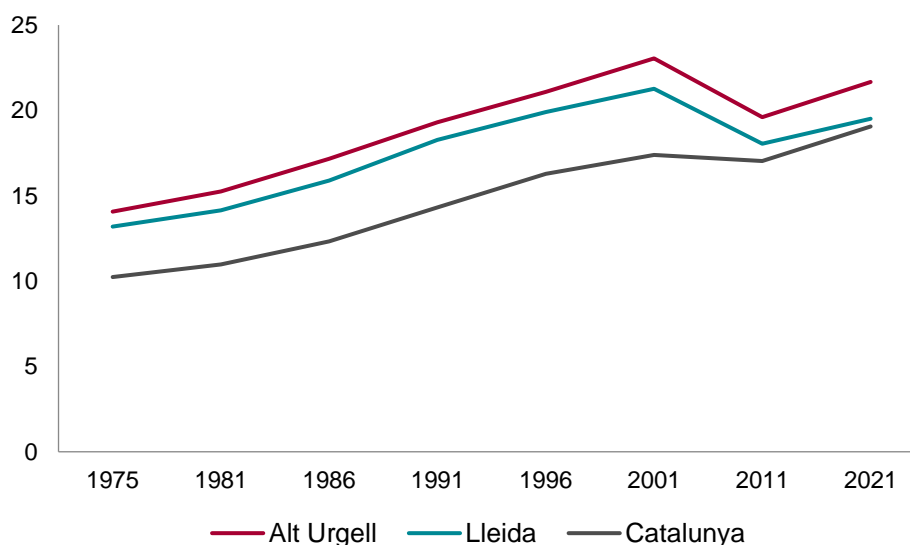
Font: Idescat. 2022

Destacar que l'evolució de les persones de 65 i més anys en els últims 46 anys ha patit un increment a Catalunya passant de ser un 10,24% de la població el 1975 al 19,06% el 2021, mentre en el mateix període de temps a Alt Urgell i Lleida amb valors superiors, l'evolució ha estat més moderada amb un percentatge del 14,07% i 13,0% respectivament el 1975 que ascendeix al 21,56% i 19,52% en 2021.

L'evolució en el temps dels tres àmbits és similar, amb creixements continuats fins a l'any 2001 en què s'assoleixen les xifres superiors, moment a partir del qual hi ha un decreixement fins al 2011 on la tendència s'inverteix i es torna als creixements anteriors.

Alt Urgell, presenta valors superiors en tots els anys considerats amb relació a Lleida i Catalunya, tot i que mantenen tots els àmbits territorials la mateixa tendència, essent més moderats els valors tant en el creixement de 2001 i decreixement de 2011 a Catalunya.

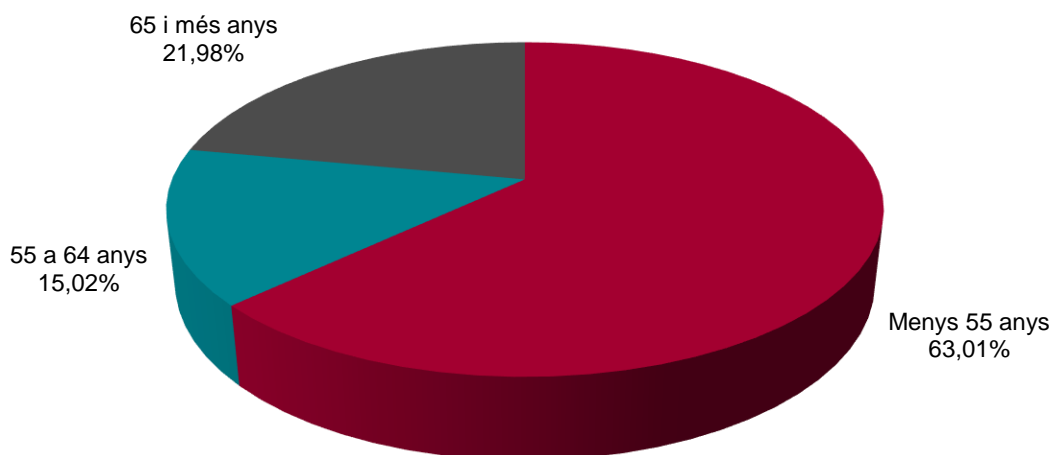
Gràfica 1. Evolució del percentatge de 65 i més anys per àmbit territorial 1975-2021

Font: Idescat. 2021

Pel que fa a la distribució de la població de la comarca en funció dels diferents grups d'edat, una mica més de sis de cada deu habitants tenen menys de 55 anys (63,01%), mentre un 36,99% tenen 55 o més anys, d'ells el pes més elevat correspon a l'interval de 65 o més anys amb un 21,98%, mentre entre 55 i 64 anys se situa el 15,02%.

Gràfica 2. Percentatge de la població total per grups d'edat 2022 Alt Urgell

Font: Idescat. 2022

En funció del gènere tant a la comarca com als diferents àmbits municipals establerts, hi ha un predomini de dones en tots els intervals d'edat, si bé és en el superior corresponent a 80 anys i més en el que hi ha majors diferències, pràcticament més de dos de cada tres habitants d'aquestes edats són dones.

La feminització de l'envelliment és patent amb una relació directament proporcional amb l'edat que es consideri, a major edat major presència femenina.

Pel que fa als municipis, Montferrer i Castellbò presenta una distribució diferenciada de la resta, amb una major presència d'homes de 55 i més anys 32,88%, enfront del 29,64% de les dones, amb valors molt similars en els de 65 i més anys, mentre en la població de 80 i més anys les dones tenen valors que superen en 2 punts els homes, essent la diferència menor amb relació a la resta d'àmbits municipals.

Així mateix, a la comarca, Montferrer i Castellbò és el municipi amb la població més jove, sobretot entre les dones, més de dos de cada tres són menors de 55 anys, en la situació contrària es troben Oliana i els municipis de menor grandària, amb especial rellevància entre les dones de 55 i més anys que són més de quatre de cada 10 habitants.

Taula 5. Població de 55 i més anys, 65 i més anys, 80 i més, per àmbit territorial i gènere 2022.

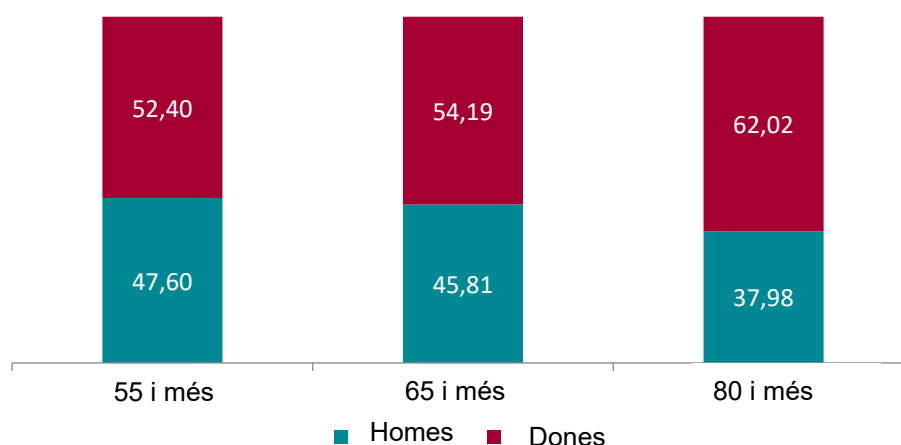
	% sobre població total					
	Seu d'Urgell	Oliana	Montferrer i Castellbò	500-1000	Menys 500	Alt Urgell
Total						
Total 55 anys i més	34,72	43,59	31,39	38,03	45,32	36,99

Total 65 anys i més	19,73	28,18	20,22	23,35	28,15	21,98
Més de 80 anys	6,75	8,38	3,79	8,11	8,96	7,19
Homes						
Total 55 anys i més	32,53	40,90	32,88	36,21	44,09	35,23
Total 65 anys i més	17,49	27,13	20,27	21,05	26,62	20,14
Més de 80 anys	5,07	6,89	2,90	5,69	7,24	5,46
Dones						
Total 55 anys i més	36,79	46,30	29,64	39,93	46,74	38,76
Total 65 anys i més	21,85	29,24	20,16	25,75	29,93	23,81
Més de 80 anys	8,35	9,89	4,84	10,64	10,98	8,91

Font: Idescat. 2022

Encara que la proporció de gènere en la població total és molt similar, 49,99% homes i 50,01% dones, aquesta es modifica amb major representació de les dones a partir dels 55 anys, incrementant-se amb major intensitat segons avança l'edat, assolint un 62,02% de dones en l'interval 80 i més anys, enfront del 37,98% d'homes.

Gràfica 3. Distribució per gènere i grans grups d'edat Alt Urgell

Font: Idescat. 2022

En la següent gràfica es representa la població en una piràmide de grans grups d'edat, menors de 16 anys, entre 16 i 64 anys i 65 anys i més per gènere i àmbit territorial.

Una primera visió de la figura que representen les dades ens indica que les edats adultes tenen una major presència en totes les poblacions, l'estreyniment de la base i el volum de les edats superiors indica que estem davant d'una població envellida i amb una tendència a un major envelliment en els propers anys.

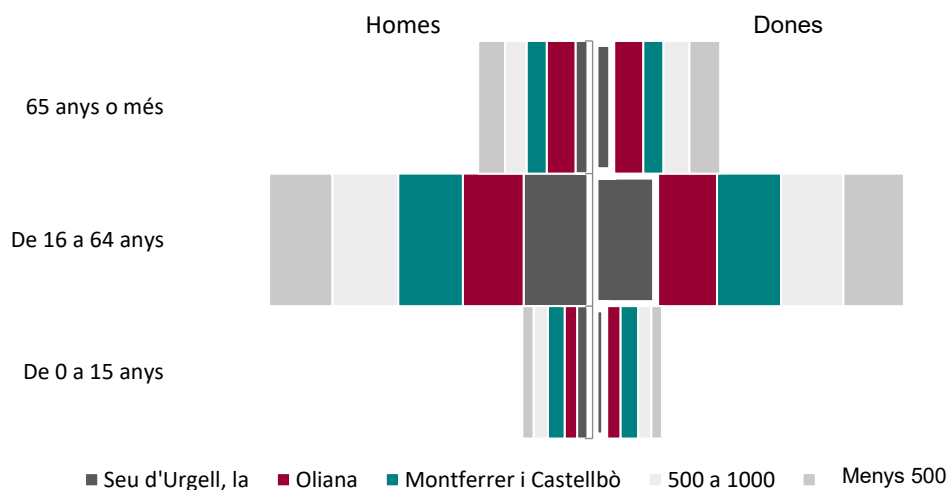
L'interval corresponent als adults aglutina al voltant de sis de cada deu habitants dels diferents àmbits considerats, si bé les dones agafen valors lleugerament inferiors en tots els municipis i agrupacions dels mateixos.

La Seu d'Urgell i Montferrer i Castellbò són els municipis amb valors superiors en l'interval de 16 a 64 anys, indicant una major presència de població en edat activa que comporta un major dinamisme econòmic amb relació a la resta de municipis.

Mentre els menors de 16 anys se situen en una forquilla entre el 10 i el 17%, corresponent el valor inferior a les dones que viuen en municipis de menys de 500 habitants amb un 10,23%, en la situació oposada amb un 17,35% són dones que viuen a Montferrer i Castellbò.

L'interval superior compost per persones de més de 65 anys, presenta grans variacions respecte al gènere i l'àmbit geogràfic, així el valor inferior correspon als homes que viuen a la Seu d'Urgell 16.95%, mentre el superior pertany a les dones que viuen als municipis de menys de 500 habitants.

Gràfica 4. Piràmide de població grans grups d'edat per àmbit territorial i gènere

Font: Idescat. 2021

Com a complement de la gràfica anterior, la taula següent aporta informació sobre els moviments vegetatius i migratoris de la població tant de la comarca com dels diferents àmbits territorials considerats.

Tal com indica la piràmide poblacional els moviments vegetatius són negatius en tots els àmbits, és a dir no hi ha un relleu generacional que garanteixi la continuïtat de la població en el temps de mantenir-se les dades actuals.

Pel que fa al saldo migratori, és a dir, menys emigrants, és positiu a la comarca, pels valors corresponents a la Seu d'Urgell, Oliana i Montferrer i Castellbò, mentre als municipis de menys de 1.000 habitants marxa més població de la que s'incorpora.

Tot plegat, té com a resultat un creixement total negatiu en tots els àmbits geogràfics amb l'excepció de Montferrer i Castellbó únic municipi amb un valor positiu, per contra les majors pèrdues absolutes corresponen a la Seu d'Urgell amb 255 habitants seguida dels municipis amb una població de 500 a 1.000 amb un descens de 318 habitants i els municipis de menys de 500 habitants amb un decreixement de 210.

Taula 6. Creixement natural i total comarca i àmbits geogràfics (2021).

	Naixements	Defuncions	Creixement natural	Saldo migratori	Creixement total
Alt Urgell	1.277	2.108	-831	83	-748
Seu d'Urgell, la	855	1.188	-333	78	-255
Oliana	113	246	-133	89	-44
Montferrer i Castellbò	66	69	-3	82	79
500 a 1000	159	338	-179	-139	-318
Menys 500	84	267	-183	-27	-210

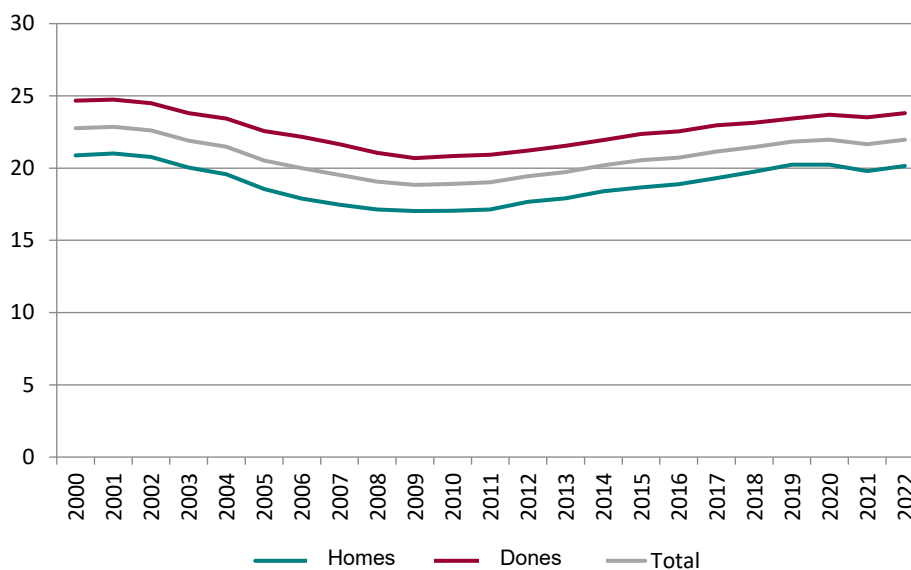
Font: Idescat. 2021

L'evolució de la població major de 64 anys en els últims vint-i-dos anys ha mantingut una línia amb lleugeres oscil·lacions, amb continus decreixements seguits de creixements, s'observa els decreixements entre els anys 2000 i 2010, moment a partir del qual s'inicia un creixement continuat que a partir de l'any 2020 s'estabilitza, sense arribar a assolir els valors de l'any 2000.

Respecte a l'evolució dels homes de més de 64 anys, han passat d'un 20,87% del total de la població en 2000 a un 20,14% vint-i-dos anys després, la qual cosa podria suposar una estabilitat si no fora pel continu decreixement fins a l'any 2009 en el qual el percentatge va ser del 17,03%, moment a partir del qual inicia la seva recuperació.

Amb relació a la població de dones de més de 64 anys, s'observa una major presència en tots els intervals d'edat respecte als homes, representant el 24,67% del total de la població l'any 2000 i el 23,81% el 2022.

Gràfica 5. Evolució població de la comarca de més 64 anys per gènere 2000-2022

Font: Idescat. 2022

3.5. Índex d'envelliment

L'índex d'envelliment relaciona el volum de població de major edat (65 i més anys) i els més joves (menors de 16 anys), en aquest cas i a causa dels intervals existents en les dades es realitza sobre els menors de 15 anys.

Els índexs d'envelliment a Alt Urgell són molt elevats, és a dir les persones de més 64 anys té un pes superior als més joves, amb una relació que es mou pròxim a duplicar en nombre els primers als segons, amb una tendència a mantenir el creixement de la seva presència.

L'evolució de l'índex d'envelliment de la població de la comarca des de l'any 2010 ha estat creixent, amb increments en el pes del grup de major edat. El 2022 hi ha 186 persones de més de 64 anys per cada 100 joves menors de 15 anys, però el 2000 aquesta xifra era de 174 persones.

Els decreixements més elevats es van dur a terme entre 2000 i 2005 amb una variació entre ambdós anys de 0,20 punts, mentre a partir de 2010 s'inicia un creixement que arriba fins a 2022.

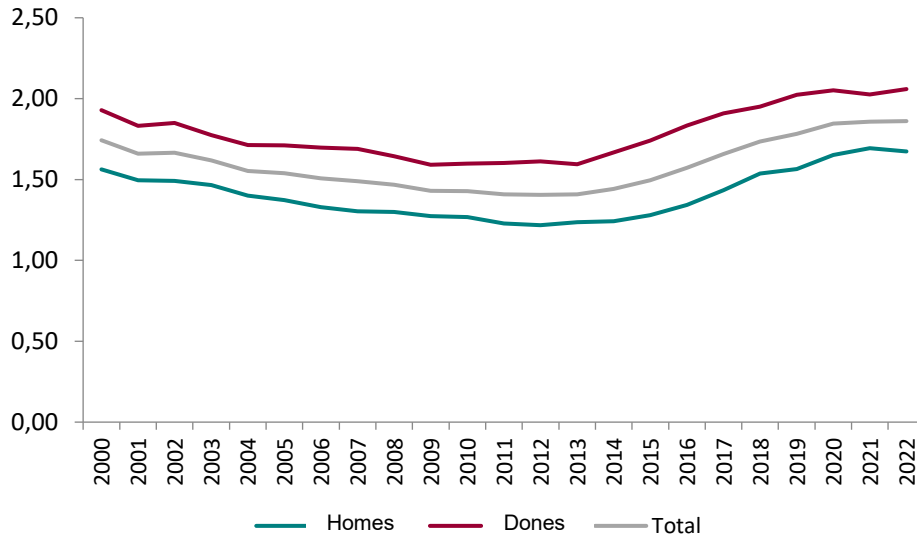
Taula 7. Evolució índex d'envelliment a Alt Urgell per gènere 2000-2022

	2000	2005	2010	2015	2020	2022
Homes	1,56	1,37	1,27	1,28	1,65	1,67
Dones	1,93	1,71	1,60	1,74	2,05	2,06
Total	1,74	1,54	1,43	1,49	1,85	1,86

Font: Idescat. 2022

Com es pot observar en la gràfica següent, l'evolució presenta un perfil moderat amb una lleugera ondulació amb decreixements seguits d'incrementos que es mantenen al llarg dels anys.

Gràfica 6. Evolució índex envelliment Alt Urgell per gènere 2000-2022

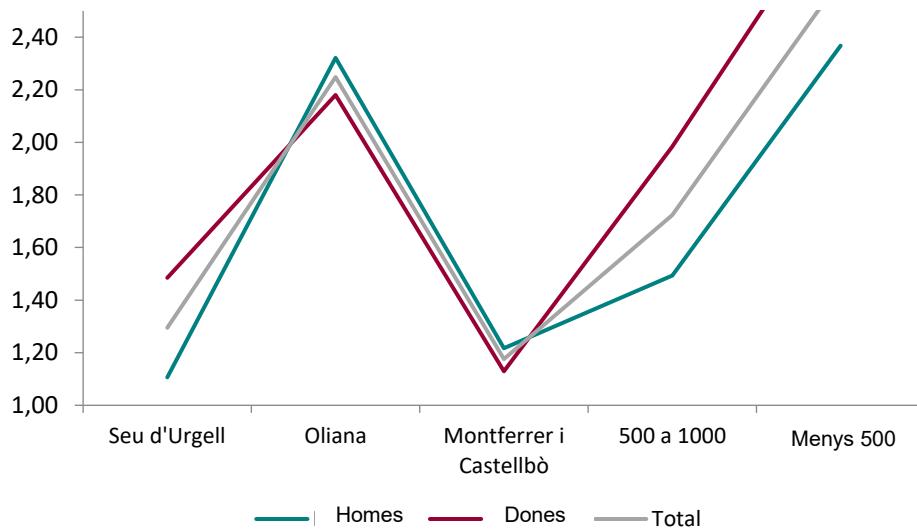
Font: Idescat. 2022

Per gènere, l'evolució de les dones presenta valors superiors en tots els anys considerats assolint el màxim el 2022, quan les persones de més de 64 anys són més del doble que les menors de 15 anys.

Si s'analitza l'índex d'envelliment per àmbits territorials i gènere, s'observa que tant a Oliana i Montferrer i Castellbò és on hi ha més similitud entre els valors d'homes i dones, mentre les diferències s'accentuen en funció del gènere als municipis de menys de 1.000 habitants i la Seu d'Urgell.

En termes globals els índexs d'envelliment superiors corresponen als municipis de menys de 500 habitants, seguits de la població d'Oliana, mentre en la situació oposada, amb valors inferiors es troben a Montferrer i Castellbò i la Seu d'Urgell.

Gràfica 7. Índex envelliment per gènere i àmbit territorial 2021

Font: Idescat. 2021

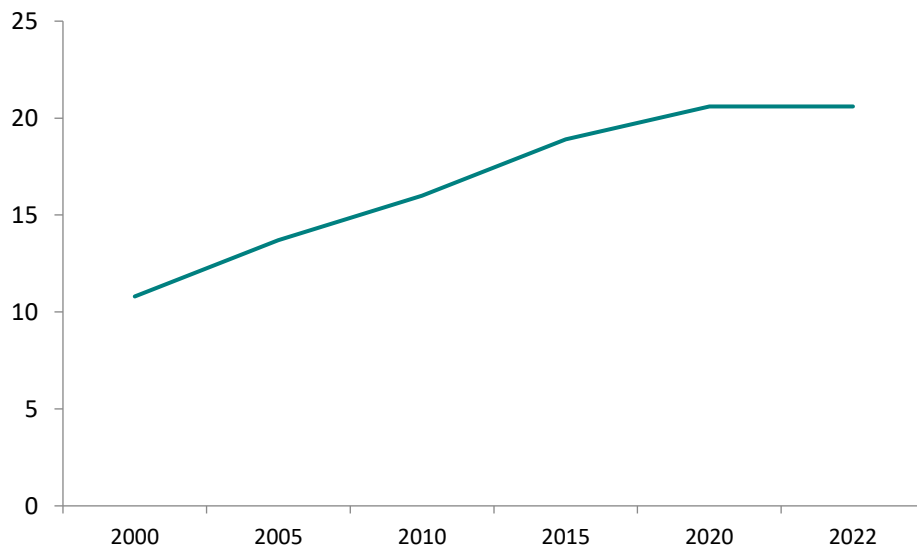
3.6. Índex de sobre envelliment

L'índex de sobre envelliment o de longevitat, posa en relació les persones de més de 84 anys sobre el total de persones de 65 o més anys.

L'evolució de l'índex al llarg dels darrers vint-i-dos anys ha estat d'increments continus, si bé en els dos darrers anys sembla que s'estabilitza. L'any 2000 hi havia al voltant d'11 persones de més de 84 anys per cada 100 de més de 64 anys i vint-i-dos anys després el 2022 hi ha pràcticament el doble, una mica més de 20 persones de més de 84 anys per cada 100 de més de 64 anys.

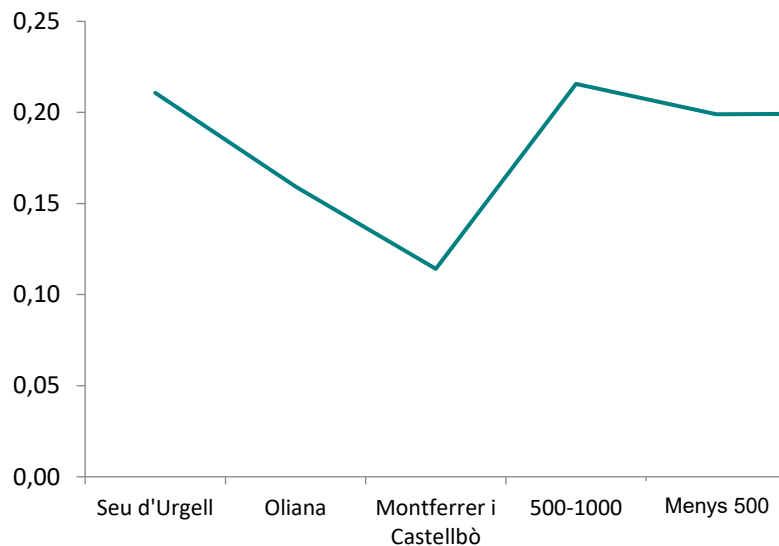
Gràfica 8. Evolució índex de sobre envelliment comarca 2000-2022

Font: Idescat. 2022

En funció de l'àmbit territorial, Montferrer i Castellbò, juntament amb Oliana tenen els valors inferiors corresponents a l'índex de sobre envelliment, 11 i 16 respectivament, persones de més de 84 anys per cada 100 major de 64, la resta de municipis tenen valors similars al total de la comarca, si bé el valor superior correspon a la categoria municipis entre 500 i 1.000 habitants.

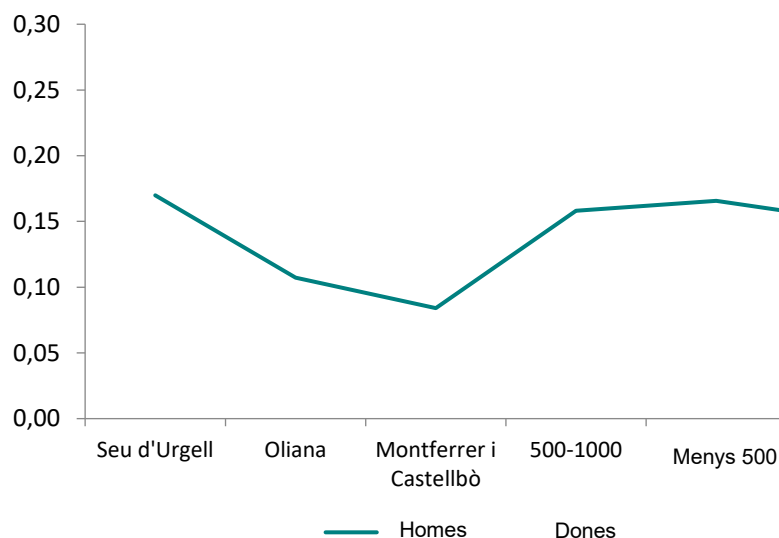
Gràfica 9. Índex de sobre envelliment per àmbits geogràfics 2021

Font: Idescat. 2021

En funció del gènere les dones tenen una major presència en les edats avançades que els homes, el 2021 hi havia 24 dones de més de 84 anys per cada 100 major de 64, mentre els homes eren 15 en la mateixa situació. Tant a Oliana com a Montferrer i Castellbò l'índex de sobre envelliment de les dones duplica el dels homes, sent d'altra banda els inferiors de tots els àmbits geogràfics considerats.

Gràfica 10. Evolució índex sobre envelliment per gènere i àmbit geogràfic 2021

Font: Idescat. 2021

3.7. Índex de soledat

La soledat és un fenomen d'importància creixent. El 2023 a l'estat s'estima que el 13,4% de les persones pateixen soledat no desitjada, aquesta situació afecta més dones (14,8%) que homes (12,1%). Les persones en soledat no desitjada porten aproximadament 6 anys en aquesta situació. Per grups d'edats, l'interval de 65 a 74 anys és el que menor soledat no desitjada manifesta 7,8%, mentre el tram immediatament superior, més grans de 74 anys assoleix el 12,2%.

Segons l'Enquesta contínua de llars de l'INEM, el 2020 a l'estat el 12,8% de la població viu sola, dada que ascendeix al 13,1% a Catalunya. Els valors són similars en els diferents intervals d'edat, amb l'excepció de la població de 80 anys i més que Catalunya supera en gairebé tres punts el percentatge estatal.

En funció del gènere, hi ha més diferències, fins als 64 anys els homes tenen una major preponderància amb valors superiors, mentre a partir dels 65 anys les dones presenten percentatges superiors duplicant els valors dels homes en l'interval 65-79 anys, i superant en més de 20 punts en l'interval 80 anys i més. A més edat s'accentua la presència de dones que viuen soles.

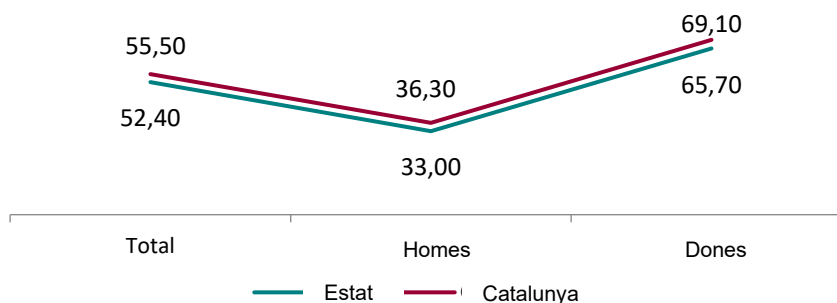
Taula 8. Població de 20 anys i més que viu sola sobre el total de la població del grup d'edat i per gènere 2020

	Estat		Catalunya	
	Valor (mils)	Percentatge	Valor (mils)	Percentatge
De 20 a 34 anys	535,5	7,0	89,4	7,1
Homes	299,1	7,8	50,1	7,9
Dones	236,4	6,2	39,3	6,2
De 35 a 64 anys	2.217,50	10,5	356,5	10,7
Homes	1.330,80	12,7	202,8	12,3
Dones	886,8	8,4	153,7	9,2
De 65 a 79 anys	1.198,30	19,0	191,9	19,3
Homes	392	13,4	57,4	12,6
Dones	806,2	23,8	134,5	24,9
De 80 anys i més	871,1	33,4	149,7	36,2
Homes	195,2	19,6	38,5	23,7
Dones	675,9	41,9	111,2	44,2
Total	4.822,40	12,8	787,5	13,1
Homes	2.217,10	12,2	348,8	12,0
Dones	2.605,30	13,5	438,7	14,1

Font: Idescat. 2020

Si s'observa a les persones més gran de 65 anys, a l'estat el 52,4% de la població viu sola, xifra que ascendeix al 55,50% a Catalunya, existint grans diferències en funció del gènere, al voltant d'un de cada tres homes viu sol, mentre les dones se situen pròximes a set de cada deu.

Gràfica 11. Distribució de persones de 65 anys i més que viuen soles per gènere, sobre el total de la població del grup d'edat 2020

Font: Idescat. 2020

Segons el Cens de població i habitatges del 2011, a Alt Urgell hi havia 2.631 llars unipersonals, dels quals el 46,4% eren de persones més grans de 65 anys, el 2018 era del 46,87% de la població de 60 anys i més. Les projeccions de llars unifamiliars en un escenari mitjà, indiquen que hi haurà un creixement continuat de persones de 60 anys i més assolint en deu anys més de la meitat 54,88% del total les persones que visquin soles.

Per gènere, les dones assoliran valors pròxims al 70% del total de llars familiars unipersonals, mentre els homes se situaran al voltant del 42%, respecte a l'edat a major edat major presència femenina.

Taula 9. Projeccions de llars unifamiliars escenari mitjà total i per gènere base 2018-2033

	% sobre persones que viuen soles			
	2018	2023	2028	2033
Total				
De 60 a 79 anys	30,89	35,01	36,91	37,85
80 i més anys	15,98	14,70	15,46	17,03
Totals absoluts	2.904	3.033	3.183	3.329
Homes				
De 60 a 79 anys	27,58	31,18	33,04	33,92
80 i més anys	7,78	7,24	7,68	8,97
Totals absoluts	1.606	1.658	1.719	1.772
Dones				
De 60 a 79 anys	34,98	39,64	41,46	42,32
80 i més anys	26,12	23,71	24,59	26,20
Totals absoluts	1.298	1.375	1.646	1.557

Font: Idescat. 2018

Per tant, s'estima que la població que viu sola a l'Alt Urgell passarà de 2.904 persones el 2018 a 3.329 el 2033, amb més pes de dones de 80 i més anys, indicant un increment de la demanda d'atenció i serveis.

Si s'observen les dades en funció del percentatge sobre la població de l'interval d'edat, cal destacar que en la projecció corresponent al 2033 les dones de 80 anys i més que viuran soles suposaran el 40% del total d'aquest interval, mentre que entre els homes de la mateixa edat, al voltant de dos de cada deu estaran en aquesta situació.

Taula 10. Projeccions de llars unifamiliars escenari mitjà, distribució sobre població de l'interval d'edat i total i per gènere 2018-2033

	% sobre edat i total població			
	2018	2023	2028	2033
Total				
De 60 a 79 anys	22,32	22,72	23,03	23,28
80 i més anys	30,93	31,68	32,18	32,27
Total	14,50	15,19	15,92	16,54
Homes				
De 60 a 79 anys	21,55	22,16	22,64	23,04
80 i més anys	20,42	20,87	21,15	21,37
Total	15,96	16,64	17,33	17,82
Dones				
De 60 a 79 anys	23,14	23,28	23,41	23,50
80 i més anys	38,18	39,14	39,78	40,28
Total unifamiliar sobre total	13,01	13,74	14,53	15,29

Font: Idescat. 2018

3.8. Índex de discapacitat i dependència

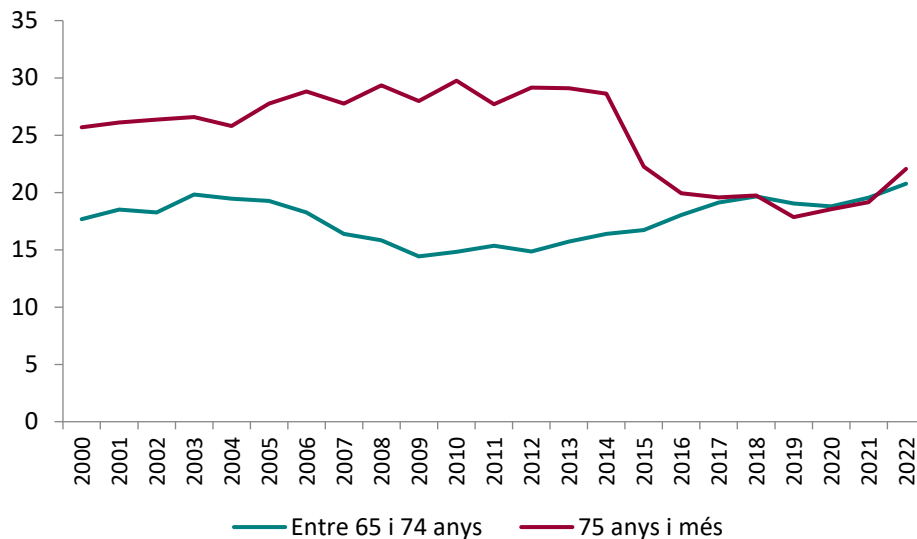
El 2022 hi havia a Catalunya un total de 660.476 persones amb un grau de discapacitat reconegut el que suposava el 8,48% de la població total, mentre la dada corresponent a la comarca Alt Urgell és sensiblement inferior, el 6,75% de la població.

En funció de l'edat, les persones més grans de 65 anys representen al voltant de quatre de cada deu persones amb discapacitat a la comarca, sent l'interval immediatament inferior entre 45 i 64 anys el que presenta un valor superior a 567 persones.

L'evolució dels darrers vint-i-dos anys en els intervals entre 65 i 74 anys i més grans de 75 anys presenten una gràfica dispar, cal tenir en compte que l'any 2015 es va dur a terme una ruptura en la sèrie temporal, per la incorporació de les persones que reben pensions contributives d'invalidesa no recollides prèviament.

Per grups d'edat, les persones més grans de 75 anys, tenen valors superiors a l'interval immediatament inferior entre 65 i 74 anys, no obstant això a partir de l'any 2015 amb la ruptura de la sèrie, els valors s'aproximen, el 2022 s'aprecia un lleuger repunt de l'interval superior.

Gràfica 12. Evolució persones amb discapacitat reconeguda per grups d'edat més grans de 65 anys Alt Urgell 2000-2022

Font: Idescat. 2022

La Llei 39/2006, de 14 de desembre, de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les persones en situació de dependència (Llei de Dependència) estableix tres graus:

- **Grau I (Dependència moderada):** Quan la persona necessita ajuda per realitzar diverses activitats bàsiques de la vida diària, almenys una vegada al dia.
- **Grau II (Dependència severa):** Quan la persona necessita ajuda per realitzar diverses activitats bàsiques de la vida diària dues o tres vegades al dia, però no requereix la presència permanent d'un cuidador.
- **Grau III (Gran dependència):** Quan la persona necessita ajuda per realitzar diverses activitats bàsiques de la vida diària diverses vegades al dia i, per la seva pèrdua total d'autonomia mental o física, necessita la presència indispensable i contínua d'una altra persona.

Segons el seguiment del desplegament de la Llei 39/2006, al juny del 2023 a Catalunya hi ha 931.010 sol·licituds inicials de valoració de dependència i un total de 28.929 sol·licituds de revisió de la valoració. Del total de sol·licituds, el 83,09% corresponen a persones de 65 anys o més, dels quals el 54,4% correspon a persones de 80 anys o més.

A Lleida hi ha un total de 64.254 sol·licituds inicials al juny de 2023, el que representa el 6,90% del total de sol·licituds a Catalunya, d'aquestes 2.940 sol·licituds inicials corresponen a la comarca Alt Urgell, el 4,58% del total de la província.

Pel que fa als beneficiaris de serveis, a Catalunya hi ha 197.567 persones, els beneficiaris de Lleida són el 7,02% un total de 13.875 persones, d'aquests el 4,17% corresponen a Alt Urgell sent 578 persones.

La relació entre beneficiaris i sol·licituds està al voltant del 20%, lleugerament superior a Catalunya i Lleida i inferior a Alt Urgell, això significa que de cada 10 sol·licituds al voltant de dues d'elles reben algun tipus de servei o prestació.

Taula 11. Dependència sol·licituds inicials i beneficiaris, per àmbit geogràfic

	Sol·licitud inicials	Beneficiaris	% beneficiaris sobre sol·licituds
Catalunya	931.010	197.567	21,22
Lleida	64.254	13.875	21,59
Alt Urgell	2.940	578	19,66

Font: Generalitat de Catalunya. Departament de Drets Socials. 2023

La taxa de serveis i prestacions econòmiques vinculades a la prestació d'un servei a Alt Urgell era de 4,58 el 2022, mentre a Catalunya la taxa de cobertura ascendeix al 8,62.

Respecte als diferents serveis i prestacions a persones amb dependència de més de 65 anys, la major taxa de cobertura correspon als centres de dia i residència per a gent gran 2,40, en la situació inversa la taxa de cobertura inferior correspon al servei de teleassistència amb 0,07.

Taula 12. Taxes de cobertura dels serveis adreçats a persones amb dependència Alt Urgell 2022

Serveis per a persones amb dependència	Taxa cobertura
Centre de dia per a gent gran i residència per a gent gran	2,40
Hospital de dia i llarga estada socio sanitària	0,11
Ajuda a domicili	0,36
Teleassistència	0,07
Servei de Promoció de l'autonomia personal	0,09
Prestació econòmica per a persones amb dependència vinculada al servei de centre de dia, al servei de residència i al servei d'ajuda a domicili	0,47
Total de serveis i prestacions econòmiques vinculades a la prestació d'un servei	4,58
Total persones de més de 65 anys	4.501

Font: Generalitat de Catalunya. Departament de Drets Socials. 2022

A la comarca de l'Alt Urgell, a l'any 2022, hi havia un total de 40 places als dos centres de dia existents amb una taxa de cobertura del 0,89, per la seva banda els centres residencials per a persones de més de 65 anys hi ha un total de 206 places de les quals 70 estan concertades,

14 col·laboradors amb SAR, 7 PEV que corresponen a les places amb finançament públic, mentre que 115 són oferta privada sense finançament.

Taula 13. Oferta de places i taxes de cobertura centres de dia i residencials Alt Urgell 2022

	Total places col·laboradors PSAD	Total places col·laboradors SAR	Total places públiques i privades amb finançament	Total oferta privada sense finançament	Total oferta places	Taxa cobertura
Centres de dia	32			8	40	0,89
Centres residencials	70	14	91	115	206	4,58

Font: Idescat. 2022

Amb relació al grau de dependència dels beneficiaris de l'Alt Urgell, independentment de la seva edat, la majoria són dones 64,78% enfront del 35,22% homes, el grau II és el que aglutina major nombre de beneficiaris 40,72% seguit de grau I amb un 38,32% de persones beneficiàries i per últim el grau III aglutina el 20,96%.

Taula 14. Grau de dependència per gènere Alt Urgell 2022

	Grau I	Grau II	Grau III	Total
Homes	77	80	48	205
Dones	146	157	74	377
Total	223	237	122	582

Font: Idescat. 2022

3.9. Índex de dependència global

L'índex de dependència posa en relació la població activa és a dir en edat de treballar entre 16 i 65 anys, amb la població inactiva de menys de 16 anys i de més de 65 anys.

L'evolució en els darrers vint-i-dos de l'índex global de dependència presenta dos trams definits decreixement entre l'any 2000 i 2010, i creixement a partir d'aquest any fins al 2020, moment en què s'estabilitza.

Taula 15. Evolució índex de dependència juvenil, gent gran i global 200-2022

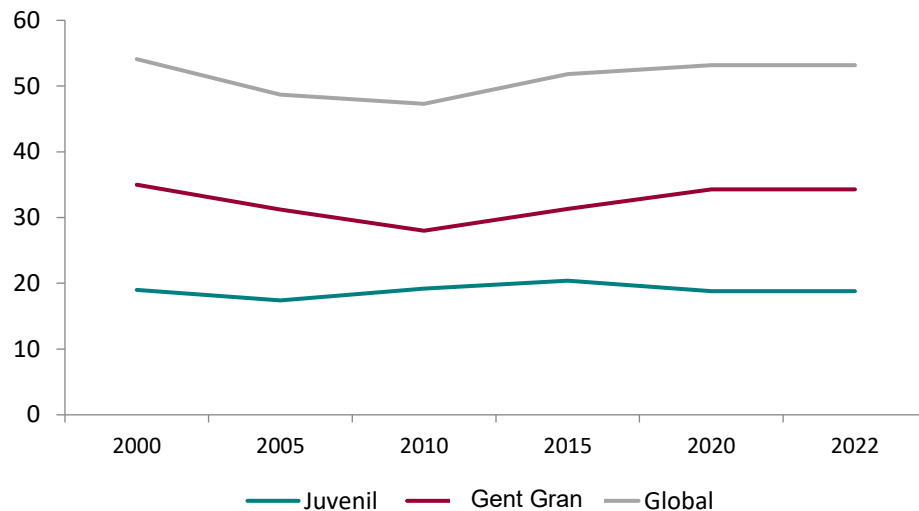
	2000	2005	2010	2015	2020	2022
Juvenil	19,00	17,40	19,20	20,40	18,80	18,80
Gent gran	35,00	31,20	28,00	31,30	34,30	34,30
Global	54,10	48,70	47,30	51,80	53,20	53,20

Font: Idescat. 2022

L'índex de dependència juvenil presenta valors molt inferiors a l'índex de dependència de la gent gran, indicant una població envellida, amb un pes més elevat de la gent gran de 64 anys enfront dels menors de 16 anys.

L'evolució dels índexs juvenil i de gent gran és dispar, amb majors fluctuacions l'índex juvenil al llarg dels anys, amb decreixements i creixements continus, mentre l'índex de gent gran entre 2000 i 2010 decreix moment a partir del qual inicia una tendència creixent que es manté.

Gràfica 13. Evolució dels índexs de dependència juvenil, gent gran, global 2000-2022

Font: Idescat. 2022

Les dones presenten un índex de dependència global superior al dels homes en tots els àmbits geogràfics considerats, Montferrer i Castellbò és el municipi on els valors són més similars entre gèneres, mentre a la Seu d'Urgell i els municipis entre 500 i 1.000 habitants són els que més diferències presenten en els índexs d'homes i dones.

Taula 16. Índex dependència global per àmbits geogràfic i gènere 2022

	Homes	Dones	Total
Alt Urgell	52,22	59,31	55,68
Seu d'Urgell	47,66	55,53	51,59
Oliana	67,03	72,25	69,60
Montferrer i Castellbò	57,18	58,58	57,81
500 a 1000	54,22	63,00	58,41
Menys 500	60,58	67,82	63,80

Font: Idescat. 2022

3.10. Tipus de règim de tinença d'habitatge

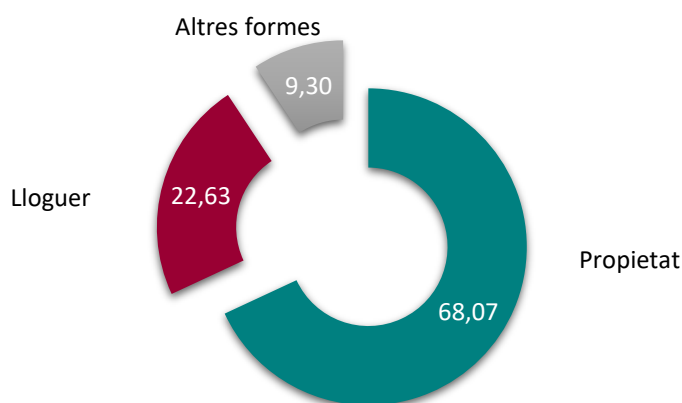

La informació sobre la tinença de l'habitatge a la comarca Alt Urgell es recull al Cens de Població, essent el darrer disponible el de l'any 2011.

Del total d'habitatges familiars 14.138, són habitatge principal en el 62,30% dels casos, segones vivendes el 18,67% i un 19,13% estan buits, també hi havia 17 establiments col·lectius.

El 2011 la majoria dels habitatges familiars principals de Alt Urgell estaven en règim de propietat, una mica més de dos de cada tres, mentre que tan sols al voltant d'una de cada cinc són de lloguer.

Gràfica 14. Tinença de l'habitatge Alt Urgell 2011

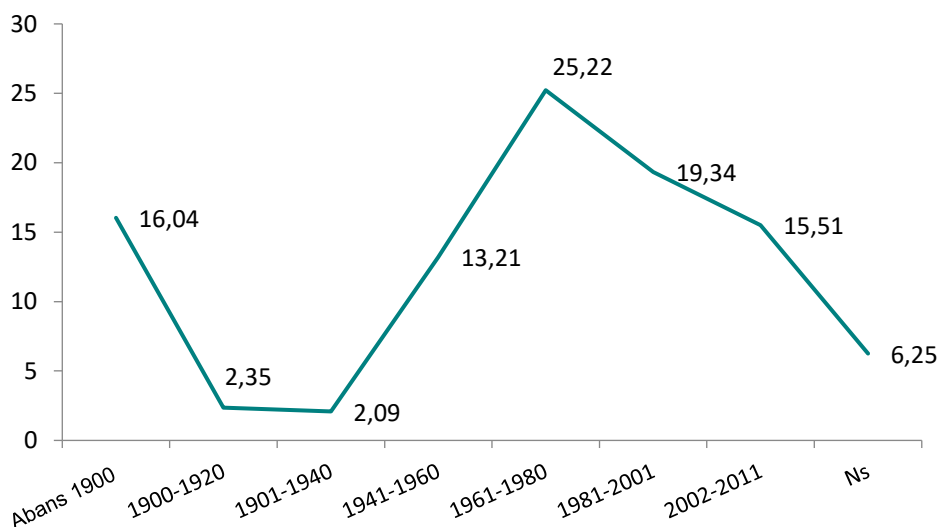

Font: Cens de població i habitatge. INE. 2011

Pel que fa als habitatges en propietat, la majoria han estat comprats i estan íntegrament pagats en 2.875 casos, mentre en 1.744 encara queden pagaments pendents i en 1.367 ocasions l'habitatge va ser heretat o una donació.

Respecte a l'antiguitat dels habitatges, una mica més de quatre de cada deu tenen més de 50 anys, dels quals un 16,04% es va construir al segle XIX, la tercera part tenen entre 25 i 50 anys, amb una major intensitat constructiva a partir dels anys 60 fins als 80, finalment un 15,51% del parc d'habitatges té una antiguitat inferior als 25 anys.

Gràfica 15. Antiguitat dels habitatges. Any de construcció Alt Urgell 2011

Font: Cens de població i habitatge. INE 2011.

Els habitatges iniciats en els darrers vint-i-dos anys majoritàriament corresponen al període 2000-2005, essent molt inferiors els inicis en els anys següents, respecte a les iniciatives de protecció oficial no n'apareix cap en els anys 2015, 2020 i 2022.

El volum més gran d'habitatges finalitzats correspon al 2005, caient les dades el 2010 i els anys successius considerats, tot i que el 2022 hi ha un repunt doblant els habitatges acabats el 2020.

Taula 17. Evolució dels habitatges iniciats i finalitzats, Alt Urgell 2000-2022

	Habitatges iniciats protecció oficial	Habitatges iniciats	Habitatges finalitzats amb protecció oficial	Cèdules d'habitabilitat (Primera ocupació)	Habitatges acabats
2000	0	120	0	126	52
2005	24	359	27	336	276
2010	149	70	0	155	87
2015	0	8	0	42	17
2020	0	9	0	26	16
2022	0	5	9	36	32

Font: Idescat. 2022

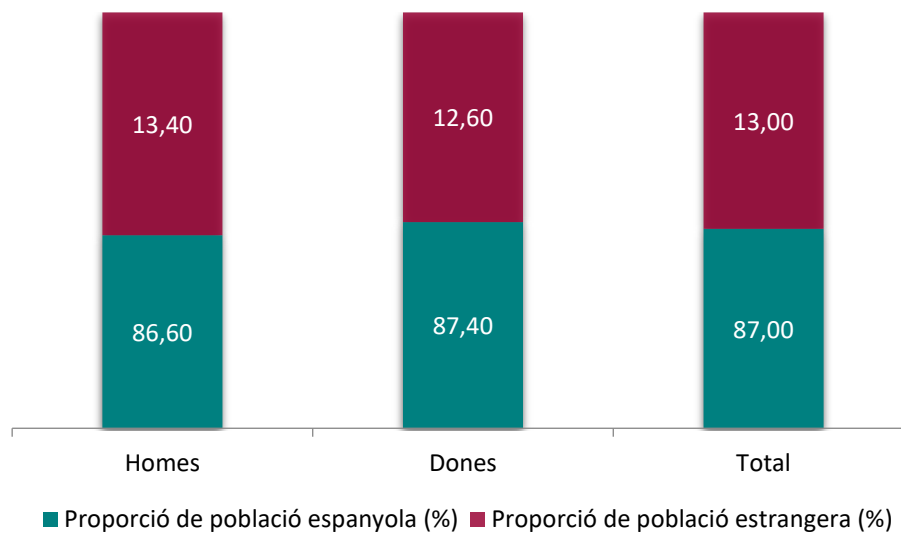
3.11. Nacionalitat i país de naixement

El 2021 la població d'Alt Urgell disposa d'un 87,00% de població espanyola i un 13,00% de població estrangera, segons els indicadors de nacionalitat el 2021.

Per gènere no s'observa grans diferències, si bé hi ha un lleuger valor superior dels homes amb nacionalitat estrangera.

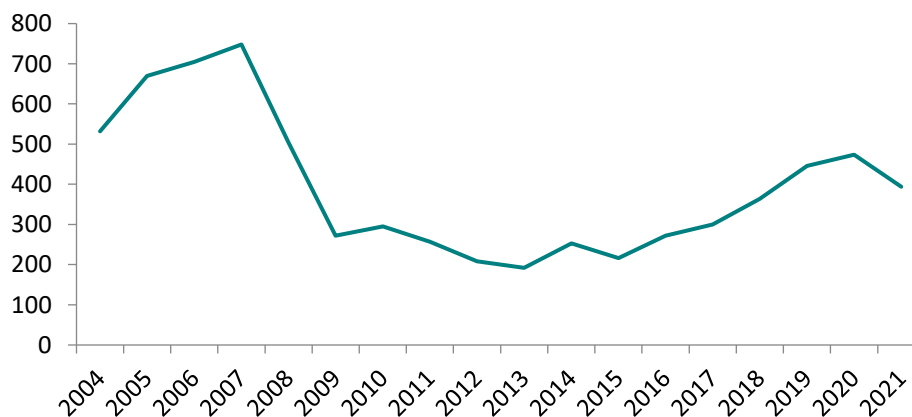
Gràfica 16. Nacionalitat població Alt Urgell per gènere 2021

Font: Idescat. 2021

L'evolució de la immigració externa a Alt Urgell des del 2004 fins al 2021 ha estat irregular amb un període inicial de creixement fins al 2007 moment en què descendeix amb molta intensitat per mantenir-se en valors al voltant de les 200 persones per any amb lleugeres oscil·lacions fins al 2015 data a partir de la qual s'inicia una recuperació que es veu truncada el 2021.

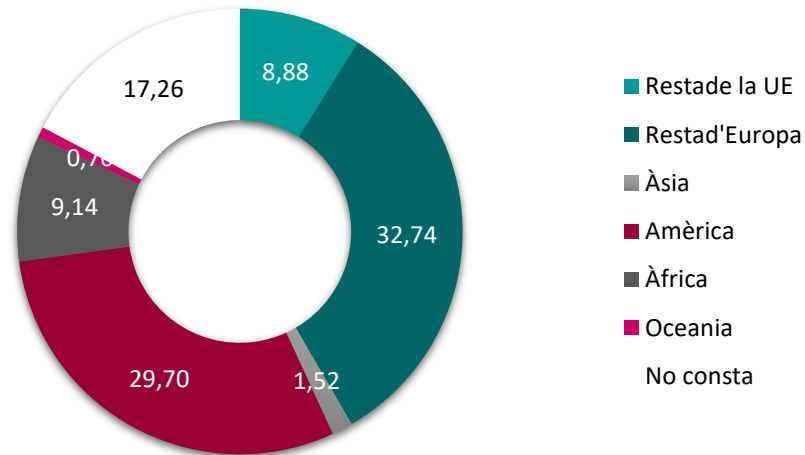
Gràfica 17. Evolució immigració externa Alt Urgell 2004-2021

Font: Idescat. 2021

La majoria dels habitants que no han nascut a Espanya provenen d'Europea, un 32,74% es troben en les categories resta d'Europa no UE , ocupant el segon lloc els originaris d'Amèrica amb un 29,70% i Àfrica amb un 9,14%, i es desconeix el seu origen en el 17,26% dels casos.

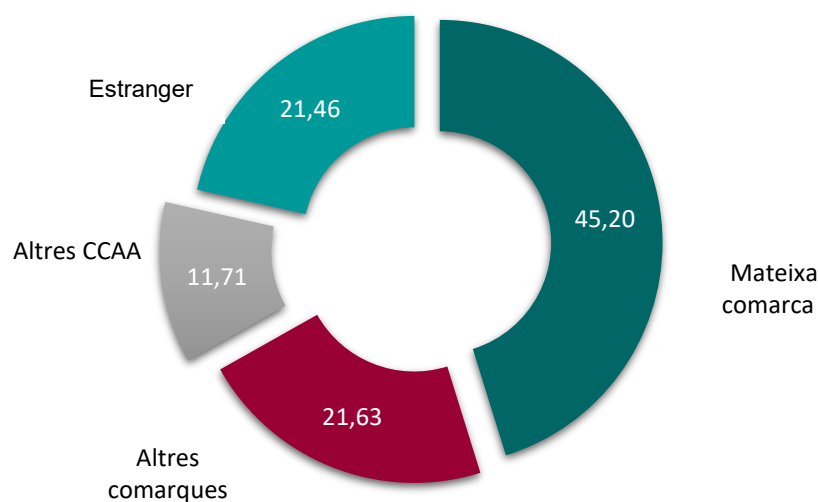
Gràfic 18. Continent de procedència població estrangera Alt Urgell 2021

Font: Idescat. 2021

Per lloc de naixement, un 45,20% del total de la població ha nascut a la comarca Alt Urgell, mentre una mica més de sis de cada deu ha nascut a Catalunya, els que provenen d'una altra comunitat autònoma són l'11,71%, una mica més d'un de cada cinc ha nascut a l'estranger.

Gràfica 19. Lloc de naixement Alt Urgell 2022

Font: Idescat. 2021

Per àmbit geogràfic, els municipis menors de 1.000 habitants són els que més valors tenen a la categoria mateixa comarca, més de la meitat de la seva població són de l'Alt Urgell, al

voltant de tres de cada quatre han nascut a Catalunya, amb escassa presència de persones de la resta de l'estat, així mateix presenten els valors més baixos de població nascuda a l'estranger.

En la situació oposada la Seu d'Urgell amb una mica més de sis de cada deu nascuts a Catalunya, gairebé un de cada quatre nascuts a l'estranger i un 14,22% de la resta de l'estat.

Hi ha una relació inversament proporcional entre la mida dels municipis i els nascuts a Catalunya, així a menor grandària més volum de persones nascudes en l'entorn proper.

Taula 18. Lloc de naixement per àmbit geogràfic 2021

	Catalunya	Mateixa comarca	Una altra comarca	Resta d'Espanya	Estranger
Seu d'Urgell, la	61,18	42,41	18,77	14,22	24,61
Oliana	71,55	45,59	25,96	8,22	20,23
Montferrer i Castellbò	71,84	48,29	23,55	10,62	17,54
500-1000	73,19	50,03	23,15	8,57	18,25
Menys 500	82,88	52,08	30,79	5,65	11,47
Alt Urgell	66,83	45,20	21,63	11,71	21,46

Font: Idescat. 2021

3.12. Anàlisi de les persones usuàries dels serveis

El Consell Comarcal de l'Alt Urgell, en concret el Consorci d'atenció a les persones de l'Alt Urgell, ofereix una sèrie de serveis adreçats a la gent gran des dels serveis socials.

L'any 2022 l'equip de professionals està compost per 7 treballadors socials i 3 educadors socials, una de les treballadores socials és la referent dels casos relacionats amb la Llei d'autonomia personal i d'atenció a la dependència. Es van atendre un total de 2.653 persones, de les quals 644 tenien 60 anys o més, la qual cosa suposa un 11,27% més que l'any 2021.

A continuació s'enumeren els diferents serveis:

Servei d'ajuda a domicili

El 2022 es va incrementar un 7,84% les unitats familiars ateses respecte a l'any anterior.

Taula 19. Evolució unitats familiars ateses Servei d'Ajuda a Domicili

	Unitats familiars ateses			
	2019	2020	2021	2022
Servei d'ajuda a domicili	27	36	47	51

Font: Memòria 2022 Consorci d'Atenció a les persones de l'Alt Urgell

Servei de teleassistència

El 2022 hi va haver un increment del 4,30% de les famílies ateses respecte a l'any anterior.

Taula 20. Evolució unitats familiars ateses Servei de Teleassistència

	Famílies ateses			
	2019	2020	2021	2022
Teleassistència	216	201	245	256

Font: Memòria 2022 Consorci d'Atenció a les persones de l'Alt Urgell

Banc de productes de suport

És un servei de préstec, amb un màxim 6 mesos, de productes de suport que ajuden els usuaris en la seva autonomia personal i a romandre al domicili, el 2022 hi va haver 48 persones beneficiàries d'aquest servei.

Servei d'Atenció Residencial

Hi ha tres residències per a gent gran a la comarca:

- Caser Residencial Castell d'Oliana amb centre de dia.
- Llar de Sant Josep a la Seu d'Urgell.
- Residència Geriàtrica de l'Hospital de la Seu d'Urgell amb centre de dia.

Taula 21. Servei d'Atenció Residencial, places i taxa de cobertura

	Total places col·laboradors PSAD	Total places col·laboradors SAR	Total places públiques i privades amb finançament	Total oferta privada sense finançament	Total oferta places	Taxa cobertura
Centres residencials	70	14	91	115	206	4,58

Font: Idescat 2022

Servei de Centre de Dia

Els centres de dia s'ubiquen a la Seu d'Urgell i Oliana.

Taula 22. Servei de Centre de dia, places i taxa de cobertura

	Total places col·laboradors PSAD	Taxa cobertura	Total oferta privada sense finançament	Total oferta places	Taxa cobertura	Nombre serveis
Centres de dia	32	0,71	8	40	0,89	2

Font: Idescat 2022

A més d'aquests serveis també es presten:

- Canal de Telegram Gent Gran Alt Urgell.
- Punt Consultiu.
- Consell Municipal de la Gent Gran.
- Consell Consultiu de la Gent Gran (Comarcal).

Paral·lelament hi ha associacions i clubs de gent gran:

- Seu d'Urgell Club Petanca.
- Esplai de la Gent Gran FATEC.
- Vida Creixent.
- Centre Cívic Seu d'Urgell.
- Tres parcs lúdics i saludables per a gent gran a la Seu d'Urgell.
- Set associacions/Casals de gent gran: Arfa, Adrall, Pla de Sant Tirs, Organyà, Coll de Nargó, Oliana i Esplai de La Seu.

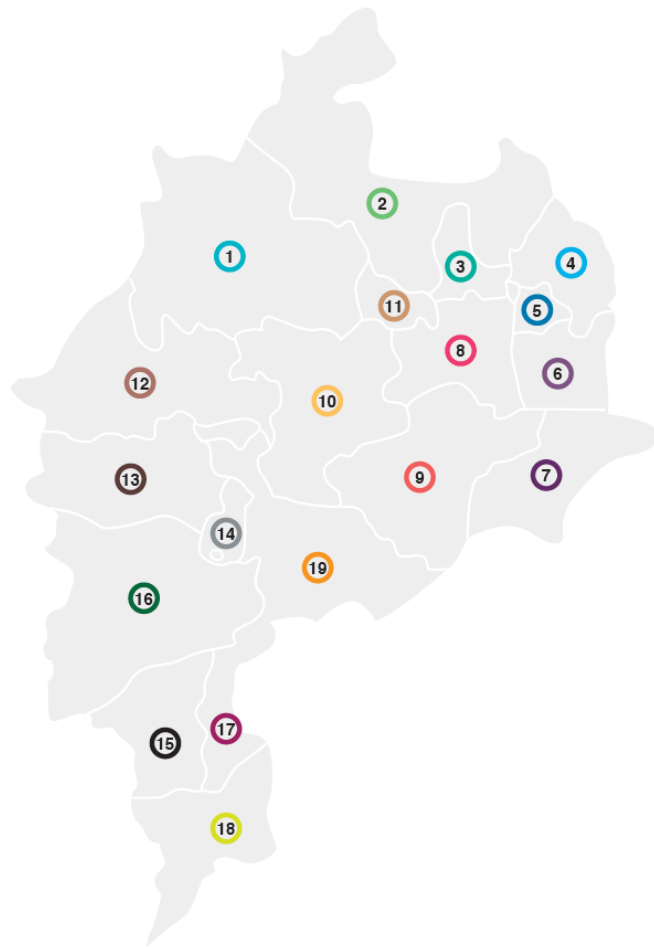
4. MAPA DE RECURSOS DE LA COMARCA DE L'ALT URGELL

Alt d'Urgell,

recursos de gent gran

- Residència
- Centre de dia
- Casal gent gran
- Consultori Mèdic
- Farmàcia
- Oci
- Servei Assessor
- Zona Verda
- Zona Esportiva
- Gimnàs
- Caixer o Banc
- Hospital

1 Montferrer i Castellbò
2 Valls de Valira
3 Estamariu
4 Pont de Bar
5 Arsèguel
6 Cava
7 Josa i Tuixent
8 Alàs i Cerc
9 La Vansa i Fòrnols
10 Ribera d'Urgellet
11 La Seu d'Urgell
12 Valls d'Aguilar
13 Cabó
14 Organyà
15 Coll de Nargó
16 Peramola
17 Oliana
18 Bassella
19 Figols i Alinyà

5. INFORME DE CONCLUSIONS

5.1. Conclusions sobre el perfil sociodemogràfic

- La població de la comarca Alt Urgell era l'1 de gener de 2022 de 20.482 habitants, amb una tendència en els darrers dotze anys de pèrdua de població.
- El 2022 un 63,86% de la població ha nascut a Catalunya, dels quals el 45,20% ho van fer a la mateixa comarca, davant un 33,71% que o bé provenen d'altres Comunitats Autònomes (11,71%) o de l'estranger el 21,46%, indicant un nivell baix d'atracció per establir-se a la comarca.
- Hi ha una relació inversament proporcional a la mida dels municipis i els nascuts a Catalunya, així a menor grandària major volum de persones nascudes en l'entorn proper.
- Les persones de més de 64 anys de la comarca suposaven el 21,98% el 2022, aquest percentatge és superior al total nacional 19,65%, sent també superior al corresponent a Catalunya (19,27%) i al de Lleida (19,52%), indicant una major pressió de les persones de 65 i més anys sobre el total de la població.
- Pel que fa als àmbits geogràfics considerats s'observen diferències notables en el pes de les persones amb més de 64 anys, els valors superiors corresponen a Oliana i els municipis de menor grandària 28,18% i 28,15% respectivament, quedant per sobre del percentatge total de la comarca els municipis entre 500 i 1000 habitants 23,35%, en la situació oposada es troben Seu d'Urgell amb el valor inferior 19,73%, seguida de Montferrer i Castellbò amb 20,22%.
- Les poblacions de menor grandària juntament amb Oliana, són les que tenen una major presència de persones de major edat.
- L'estrenyiment de la base de la piràmide poblacional i el volum de les edats superiors indica que estem davant d'una població envellida i amb una tendència a un major envelliment en els propers anys.
- Tal com indica la piràmide poblacional els moviments vegetatius són negatius en tots els àmbits, és a dir no hi ha un relleu generacional que garanteixi la continuïtat de la població en el temps de mantenir-se les dades actuals.
- Pel que fa al saldo migratori, és a dir, menys emigrants, és positiu a la comarca, pels valors corresponents a la Seu d'Urgell, Oliana i Montferrer i Castellbò, mentre als municipis de menys de 1.000 habitants marxa més població de la que s'incorpora.
- La Seu d'Urgell i Montferrer i Castellbò són els municipis amb valors superiors en l'interval de 16 a 64 anys, indicant una major presència de població en edat activa que comporta un major dinamisme econòmic amb relació a la resta de municipis.
- L'Alt Urgell té un índex d'envelliment de 186 persones de més de 64 anys per cada 100 joves menors de 15 anys, però el 2000 aquesta xifra era de 174 persones. Aquest augment indica un canvi demogràfic significatiu en la població, amb una proporció cada

vegada més gran d'habitants de major edat en comparació amb els més joves.

- L'índex de sobre envelliment o longevitat d'Alt Urgell pràcticament s'ha duplicat en els darrers vint-i-dos anys, l'any 2000 hi havia al voltant d'11 persones de més de 84 anys per cada 100 amb més de 64 anys i el 2022 hi ha una mica més de 20 persones de més de 84 anys per cada 100 de més de 64 anys.
- En funció del gènere les dones tenen una major presència en les edats avançades que els homes, el 2021 hi havia 24 dones de més de 84 anys per cada 100 de més de 64, mentre els homes eren 15 en la mateixa situació.
- Tant a Oliana com a Montferrer i Castellbò, l'índex de sobreenvelliment de les dones duplica el dels homes, sent d'altra banda els que tenen valors inferiors de tots els àmbits geogràfics considerats.
- S'estima que la soledat afecta una forquilla entre el 46,40% i el 46,87% del total de les persones de més de 60 anys i que en els pròxims deu anys arribarà a més de la meitat 54,88% del total de persones que visquin soles.
- Per gènere, en deu anys s'estima que les dones assoliran valors pròxims al 70% del total de llars familiars unipersonals, mentre els homes se situaran al voltant del 42%, a major edat major presència femenina.
- S'estima que la població que viu sola a l'Alt Urgell passarà de 2.904 persones el 2018 a 3.329 el 2033, amb més pes de dones de 80 i més anys, indicant un increment de la demanda d'atenció i serveis.
- El 2022 hi havia a Catalunya un total de 660.476 persones amb un grau de discapacitat reconegut el que suposava el 8,48% de la població total, mentre la dada corresponent a la comarca Alt Urgell és sensiblement inferior, el 6,75% de la població.
- Pel que fa a les persones dependents, el 2022 a Alt Urgell hi va haver 2.940 sol·licituds inicials el que suposa el 4,58% del total de la província de Lleida, mentre les persones beneficiàries són 578, un 4,17% del total de beneficiaris de Lleida.
- La relació entre beneficiaris i sol·licituds està al voltant del 20%, lleugerament superior a Catalunya i Lleida i inferior a Alt Urgell, això significa que de cada 10 sol·licituds al voltant de dues d'elles reben algun tipus de servei o prestació.

5.2. Conclusions sobre els serveis i prestacions

- L'any 2022, des dels Serveis socials, es van atendre un total de 2.653 persones, de les quals 644 tenien 60 anys o més, la qual cosa suposa un increment de l'11,27% respecte al 2021.
- El Servei d'Ajuda a Domicili va incrementar un 7,84% el nombre d'unitats familiars ateses assolint les 51.
- El servei de Teleassistència va tenir un increment del 4,30%, fins a arribar a les 256 famílies ateses.

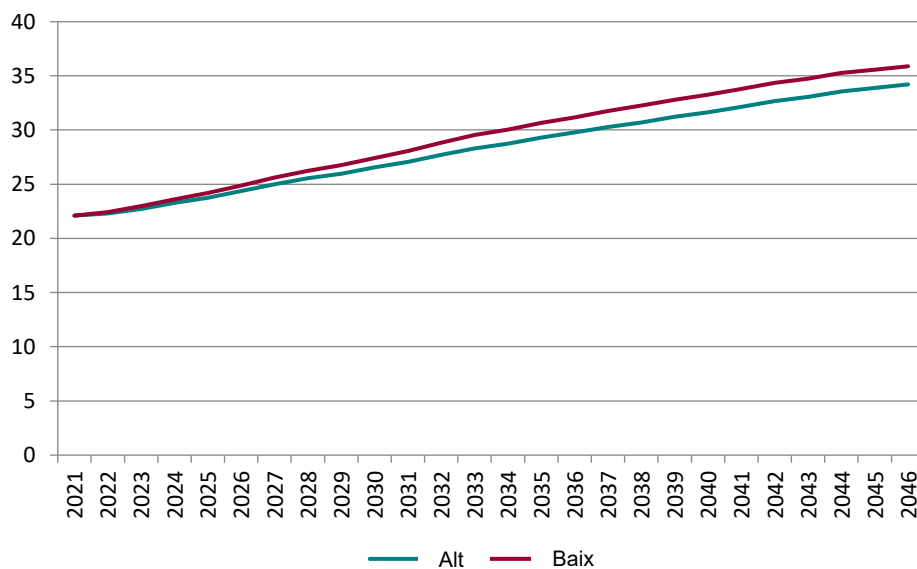
- El Banc de productes de suport va assolir els 48 beneficiaris el 2022.
- A la comarca Alt Urgell el 2022, hi havia un total de 40 places als dos centres de dia existents amb una taxa de cobertura del 0,89, per la seva banda els centres residencials per a gent gran de 65 anys són en total tres centres amb 206 places de les quals 70 estan concertades, 14 col·laboradors amb SAR, — 7 PEV que corresponen a les places amb finançament públic, mentre que 115 són oferta privada sense finançament, amb una taxa de cobertura del 4,48.
- A més d'aquests recursos també es compta amb el Canal Telegram Gent Gran com a via de comunicació directa amb la gent gran de la comarca i la participació a través del Consell Consultiu de la Gent Gran de l'Alt Urgell.
- La gent gran està associada a través d'una xarxa composta per diverses associacions per a gent gran, que desenvolupen diferents activitats lúdiques i de formació.

6. PRONÒSTIC D'EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ I LES NECESSITATS

Des de l'Institut Català d'Estadística es duen a terme projeccions de població amb un horitzó a l'any 2046, l'evolució que s'estima per a la població major de 64 anys a la comarca Alt Urgell és d'increment sostingut al llarg de tots els anys, independentment que es contempli l'escenari alt o baix de les projeccions.

L'any 2021 hi havia 4.474 persones de més de 64 anys, a l'escenari alt, és a dir de major creixement de la població s'assoliria el 2046 les 7.307, mentre en l'escenari de menor creixement el mateix any les persones de 65 anys o més seran 6.113.

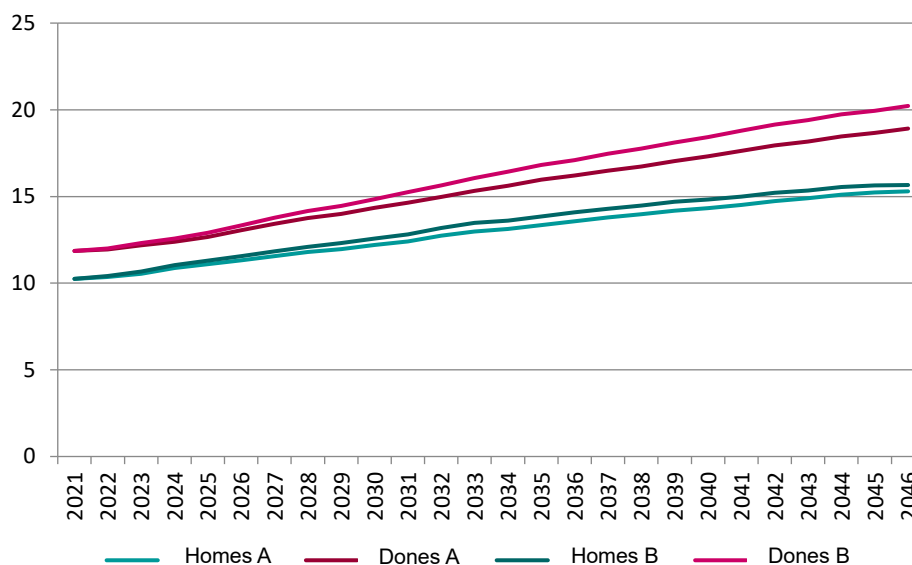
Gràfica 20. Projecció de l'evolució de la població de més de 64 anys comarca escenari alt i baix 2021-2046

Font: Idescat. 2021

La presència més gran de les dones entre les persones de més de 64 anys existent en 2021, es manté al llarg dels anys partint de 2.400 dones en 2021, que aconseguiran en 2046 en l'escenari alt 4.040 dones i en el baix les 3.445, xifra que sobrepassa el 20% del total de la població en 2046.

Gràfica 21. Projectió de l'evolució de la població de més de 64 anys per gènere i escenari alt i baix 2021-2046

Font: Idescat. 2021

Aquestes dades unides a les projeccions de llars unifamiliars a l'escenari mitjà, que passaran de 2.904 a 3.329 l'any 2033, dels quals 1.827 són de més de 60 anys, i d'aquests 567 en tenen 80 i més anys, indiquen un potencial creixement de la demanda de recursos i serveis.

En el total de llars, la projecció per a l'any 2033 hi haurà 5.412 llars en les quals hi haurà almenys una persona entre 60 i 74 anys, i 1.757 llars amb almenys una persona de 80 anys i més.

Tenint en compte la taxa de cobertura dels serveis específics per a la gent gran, si es mantenen les dades de la projecció en l'escenari mitjà per al 2033 amb el creixement del volum de persones de més de 64 anys, hi hauria d'haver increments a les places dels diferents serveis, així caldria ampliar 12 places als centres de dia, 127 en centres residencials, el servei d'ajuda a domicili i banc de productes s'incrementaria en 9 famílies cadascun i el de teleassistència en 46 famílies.

Taula 23. Estimació nombre de places i persones ateses en els diferents serveis horitzó 2033

	Places		
	2022	2033	Increment
Centres de dia	40	52	12
Centres residencials	206	333	127
Servei d'ajuda a domicili	51	60	9
Teleassistència	256	302	46
Banc de productes	48	57	9

Font: Elaboració pròpia a partir de dades d'Idescat.

7. DIAGNOSI DE LA SITUACIÓ

En aquest apartat s'analitzaran les informacions provinents de l'aplicació de les tècniques qualitatives i del qüestionari, és a dir de les reunions de grup, entrevistes i qüestionaris. S'ha recollit informació directa de la gent gran, les seves famílies, tècnics i professionals dels diferents àmbits relacionats amb aquest col·lectiu.

Tant en les reunions de grup com en les entrevistes en profunditat es va seguir un guió dissenyat ad hoc, per tal d'estructurar la recollida de la informació, articulat en cinc grans àrees:

- Àrea I: Espai físic, transport, seguretat, accessibilitat i habitatge.
- Àrea II: Inclusió social, lleure i activitats productives.
- Àrea III: Serveis socials, sanitaris i resposta de les administracions.
- Àrea IV: Problemes als quals s'enfronta la gent gran.
- Àrea V: Influència del covid-19.

Així mateix, el qüestionari dels professionals també es va dissenyar amb les mateixes àrees. A continuació, s'ofereix l'anàlisi realitzada.

7.1. Àrea I: Infraestructures, transport i habitatge

En aquest apartat es recullen les opinions referides als espais a l'aire lliure, les infraestructures, l'accessibilitat dels edificis públics, el transport, la seguretat, així com els equipaments comercials i financers, i l'habitatge.

7.1.1. Infraestructures

Vies públiques

En general, els carrers i voreres a les poblacions més petites (menys de 1.000 habitants) d'Alt Urgell es troben en bon estat. Per contra, als municipis grans s'assenyala que els carrers i voreres estan en mal estat a causa de les arrels dels arbres que les aixequen, cosa que provoca algunes caigudes i dificultats per travessar-les. Les llambordes en alguns dels carrers també es troben aixecats, cosa que ocasiona problemes a les persones amb mobilitat reduïda. A més, hi ha voreres estretes que dificulten el pas per a persones amb cadira de rodes.

S'ha detectat que les inclinacions dels passos de vianants són massa elevades. Entre la vorera i la carretera hi ha un petit sobresalt que dificulta l'accés a les persones amb cadira de rodes. Els vehicles aparcats davant d'aquests impedeixen la visibilitat del conductor i de la persona que vol passar. Malauradament, ja hi ha hagut diferents atropellaments. S'esmenta el pas de vehicles per carrers estrets a velocitats altes que augmenta el risc d'accidents.

D'altra banda, a Oliana, la carretera comarcal travessa la població per la meitat, aquest fet, produeix que les persones hagin de passar d'un costat a un altre de la població per realitzar les compres, accedir a serveis de salut o socials, la qual cosa suposa posar-se en cert risc de ser atropellats.

Respecte a la neteja dels carrers s'esmenta que estan molt brutes a causa de les femtes i orins de gos, la qual cosa indica un problema d'incivisme i a l'excrement dels coloms.

Il·luminació dels carrers

En els municipis de menor grandària en general es valora positivament la il·luminació, tot i que fan menció a algunes zones amb poca lluminositat que tenen poca visibilitat, mentre la il·luminació dels municipis de més de 1.000 habitants es considera deficient creant una sensació de por i inseguretat entre els residents, especialment entre la gent gran. La falta d'una il·luminació adequada pot augmentar el risc d'accidents i dissuadir les persones de sortir en fer-se de nit.

Espais verds i parcs per a gent gran

S'ha observat que la gent gran a la Seu d'Urgell estan generalment satisfetes amb els espais verds disponibles, com el Parc del Segre, el Parc del Valira i el passeig pel costat del riu Segre. No obstant això, els parcs específicament dissenyats per a la gent gran estan allunyats del centre de la ciutat. També, es queixen que algunes màquines necessiten reparació per permetre a la gent gran realitzar activitats físiques de manera segura. Alguns d'aquests parcs també estan mal situats, ja que reben sol tot el dia, cosa que fa reclamar zones d'ombra.

La gent gran d'Oliana han expressat la necessitat de comptar amb zones verdes més pròximes a la població, ja que l'única zona verda, el passeig pel riu, està massa lluny. També, es queixen de la falta de bancs per poder arribar. Comenten que, si existissin més zones verdes, anirien més a caminar, serien més actius. La majoria surt a passejar per l'avinguda del carrer de l'Ajuntament.

Als municipis de menor grandària indiquen que els accessos a les zones verdes en trobar-se, en molts casos, a la natura, estan mal cuidats o danyats. A més de la falta de bancs en diferents zones i carrers, ja que els existents no estan col·locats, en la seva opinió, adequadament.

A Oliana consideren que a l'avinguda principal i a la plaça hi ha molts bancs perquè la gent gran es puguin asseure, però es detecta una falta de zones de descans a la resta.

Els banys públics que es troben a la Seu d'Urgell, són escassos i els existents estan en mal estat de neteja.

Accessibilitat a edificis públics

L'accessibilitat en els edificis públics la valoren de forma satisfactòria. La gent gran pot accedir als serveis i les instal·lacions que necessita sense dificultats, gràcies a la supressió de barreres arquitectòniques i els mitjans perquè les persones amb mobilitat reduïda hi puguin accedir. Tanmateix, hi ha edificis on encara hi ha alguna barrera que dificulta el seu accés. Per exemple, el Consell Comarcal (no coneixen l'entrada per a persones amb mobilitat reduïda). L'ascensor per accedir al Parc del Segre hi ha la gran majoria de vegades avariats.

La gent gran d'Oliana assenyalen que els edificis públics, com la piscina i la residència, estan situats a una distància considerable. Alguns edificis encara compten amb escales i no tenen ascensors, la qual cosa pot representar un desafiament addicional per a les persones amb mobilitat reduïda. L'accés a l'esplai de la gent gran es realitza després d'una pujada pronunciada, dificultant l'arribada. Entre els edificis que haurien de millorar la seva accessibilitat anomenen l'Ajuntament, residència, piscina i casal cívic.

Seguretat

En general, la seguretat a la Seu d'Urgell és bona, tot i que recentment ha augmentat la percepció de risc entre la gent gran. Durant la nit, algunes persones han expressat preocupacions sobre la possibilitat de ser objecte de robatoris, no se senten còmodes sortint doncs tenen por.

Aquestes valoracions subratllen la importància de mantenir i millorar la seguretat en la comunitat, per exemple, amb zones il·luminades per a garantir que la gent gran se senti segura i còmoda en el seu entorn. A la resta de la comarca no es detecta una falta de seguretat i la gent gran, generalment, se senten segures.

Recentment, s'ha identificat un problema relacionat amb les estafes telefòniques, trucades intrusives i continuades que intenten enganyar-los, cosa que causa certa angoixa, ansietat i por davant del telèfon. Algunes persones no agafen el telèfon si no coneixen el número.

Equipaments comercials i financers

La manca de botigues locals a les poblacions petites de l'Alt Urgell obliga la gent gran a desplaçar-se a altres poblacions on hi ha botigues. És un desafiament per a moltes persones aconseguir realitzar la compra sense haver de dependre de segones persones.

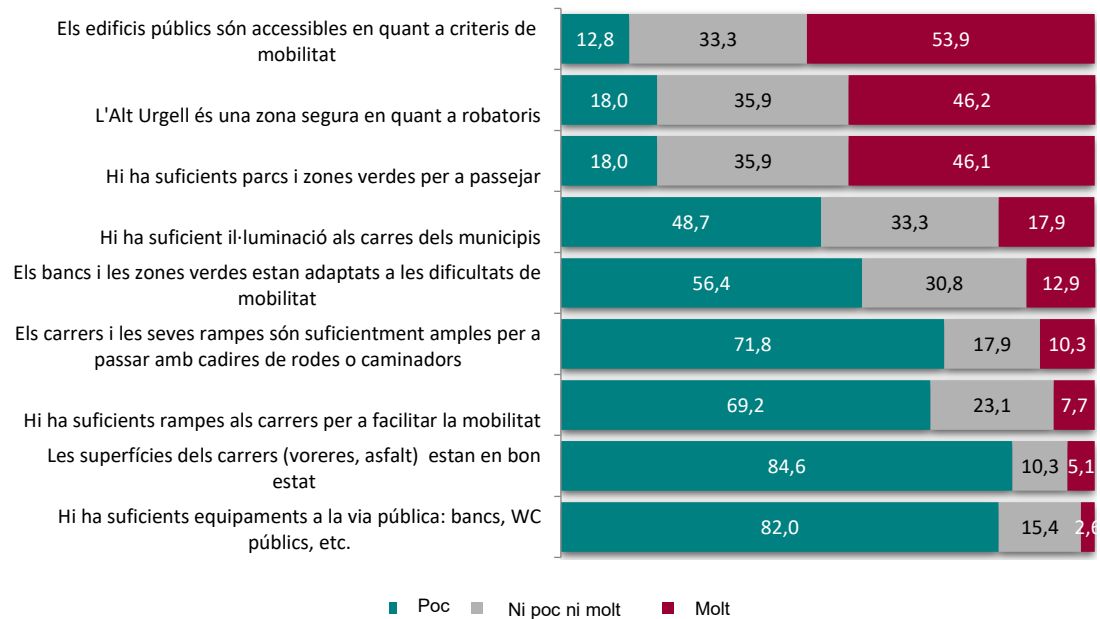
Pel que fa als serveis financers, s'ha observat un deteriorament en les qualitats del servei en els darrers anys. Els temps d'espera són llargs, es formen cues i no hi ha prou seients per a la gent gran. A més, s'exigeix que les transaccions es realitzin a través de caixers automàtics i després de les 11 del matí ja no es poden realitzar tràmits a l'oficina.

Hi ha una queixa generalitzada a tots els municipis amb relació a la retirada de bancs i caixers automàtics dels pobles petits. A les localitats que encara tenen bancs i caixers automàtics, hi ha restriccions d'horari i l'atenció al client no és satisfactòria. Els habitants de les poblacions petites que no disposen de bancs i caixers s'han de desplaçar a les localitats amb aquests serveis, augmentant encara més la problemàtica del transport. Els treballadors dels bancs no entenen que la gent gran no saben fer tràmits a través dels caixers i no els volen atendre per fer tràmits simples com treure diners o mirar el saldo. També, ressalten la falta d'amabilitat i el cobrament de comissions.

Conclusions

L'opinió dels professionals enquestats sobre les infraestructures és molt positiva tant en l'accessibilitat als edificis públics relacionats amb criteris de mobilitat, la seguretat quant a robatoris i respecte a l'existència de parcs i zones verdes per a passejar.

Gràfica 22: Valoració professionals infraestructura

Font: Qüestionari a professionals. 2023

Per contra, consideren millorables els equipaments a la via pública, bancs, banys, etc, la superfície dels carrers i voreres. Per facilitar la mobilitat s'esmenten les rampes dels carrers que són escasses i amb dimensions petites per a les cadires de rodes.

7.1.2. Transport

El transport és un dels principals problemes al qual s'enfronta la gent gran a totes les poblacions de la comarca, tant per la seva absència als municipis més allunyats de la carretera comarcal, com per les seves freqüències a la Seu d'Urgell o Lleida, a més els autobusos no estan adaptats a persones amb mobilitat reduïda, no tenen rampes ni hi ha seients reservats a gent gran o amb escassa mobilitat.

Un altre punt per tenir en compte és el cost elevat tant del transport públic com dels taxis, als quals cal recórrer davant la deficiència del transport públic pels seus horaris o llunyania dels centres de salut i hospitals.

En concret, a les poblacions de menys de 1000 habitants s'ha de tenir en consideració la necessitat contínua de desplaçament per poder realitzar la compra de productes diaris i alimentació, gestions al banc i administracions, visites al metge i especialistes i activitats de lleure. Podem diferenciar dues tipologies de transports:

- **Transport públic.** El transport públic té una freqüència de viatges cap a la Seu d'Urgell i Lleida insuficient, i només es pot fer des dels pobles pels quals transcorre la carretera comarcal (Oliana, Coll de Nargó, Organyà, Pla de Sant Tirs, Adrall i Montferrer). La resta de les poblacions no tenen accés al transport públic i s'han de traslladar a la localitat més propera o a la capital de comarca pels seus propis mitjans o a través de

favors d'altres persones. A més, el transport públic és excessivament car i no està adaptat per a persones amb problemes de mobilitat.

- **Transport privat.** Pel que fa al transport privat, és inassumible per a la gent gran amb una pensió. En moltes ocasions, és l'única possibilitat per poder visitar l'especialista a Lleida, a causa de la baixa freqüència de transport públic des de Lleida.

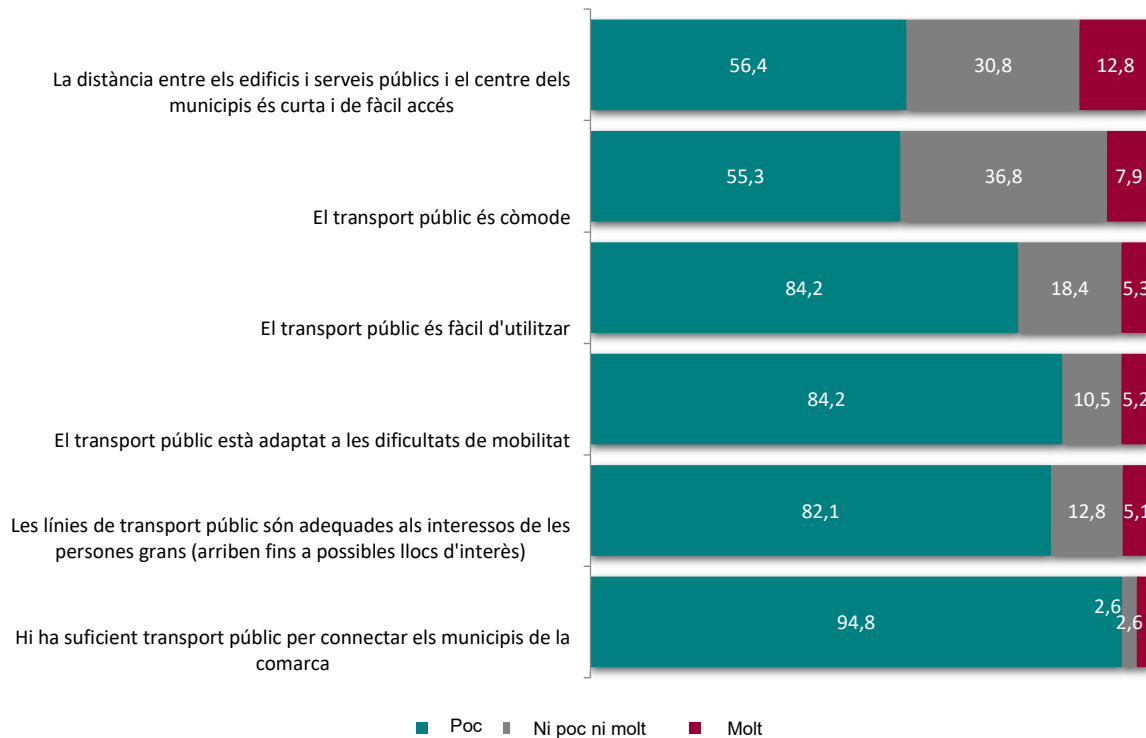
A Oliana s'esmenta la manca d'autobusos en freqüència i adaptabilitat a la mobilitat de les persones per poder accedir als hospitals, tant al de la capital de la Comarca, la Seu d'Urgell, com a la capital de la província, Lleida. Això ocasiona la necessitat d'utilitzar taxis per als desplaçaments. Tot i això, el preu dels taxis per poder anar a Lleida ronda uns 100€. El transport públic tampoc és econòmic. El preu per anar i tornar de la Seu d'Urgell és de 12,60 € i per a Lleida de 25,35€. Sumat a la manca d'especialista que hi ha a l'hospital de la Seu d'Urgell fa molt complicat la gestió econòmica per arribar a final de mes, en especial la gent gran amb una pensió.

A més, el transport públic no està adaptat per a les persones amb mobilitat reduïda o amb problemes de salut, ja que no compta amb rampes, seients reservats o personal de suport. Ressalten la incomoditat dels seients del transport públic. Finalment, el transport públic et deixa a les parades i no a la porta dels hospitals, produint un desplaçament per la ciutat i a les persones amb mobilitat reduïda, els causa una problemàtica afegida.

Els professionals comenten que el transport públic no té espai ni adaptació per a cadira de rodes. Hi ha línia regular amb pocs horaris i destinacions. A més, és excessivament costosa per a persones amb una pensió. Consideren que no hi ha cap transport públic (autobusos Alsina Graells) adaptats, convertint-lo en un drama. Hi ha un transport a demanda per anar a les Valls del Valira, la zona de Tuixent, etc. Creuen que caldria establir-lo a tota la comarca.

La valoració dels tècnics no difereix substancialment de la dels més grans. Consideren que és notablement millorable, començant perquè no hi ha prou transport públic per connectar els municipis de la comarca, seguit de la dificultat d'utilitzar-lo ja que no està adaptat a les dificultats de mobilitat i les línies no són adequades als interessos de la gent gran (comencen o finalitzen en llocs d'interès).

Gràfica 23: Valoració professionals transport

Font: Qüestionari a professionals. 2023

En menor mesura es fa referència a la millora de la comoditat del transport públic, a més es fa esment de la distància entre els edificis i els serveis públics i el centre dels municipis.

7.1.3. Habitatge

A la Seu d'Urgell la majoria de les persones no tenen el pis en propietat, dificultant les finances mensuals a causa de l'augment del lloguer dels pisos.

D'altra banda, no hi ha ajudes dels ajuntaments per adequar els habitatges a les necessitats de la gent gran. Les ajudes sol·licitades a la Generalitat fan avançar el 100% de la quantitat, retornen només una part i el temps d'espera per a la resolució és molt elevat, desanimant a sol·licitar-les.

El problema sorgeix quan la persona gran no es pot quedar a casa seva, perquè no té accés adaptat o per temes relacionats amb la mobilitat, tot i que hi ha alguns pisos de protecció oficial, la residència Llar Sant Josep i de l'Hospital la demanda supera l'oferta. No hi ha prou pisos de protecció oficial ni places a la residència. A més, no hi ha pisos tutelats ni altres tipologies d'habitatge per a gent gran.

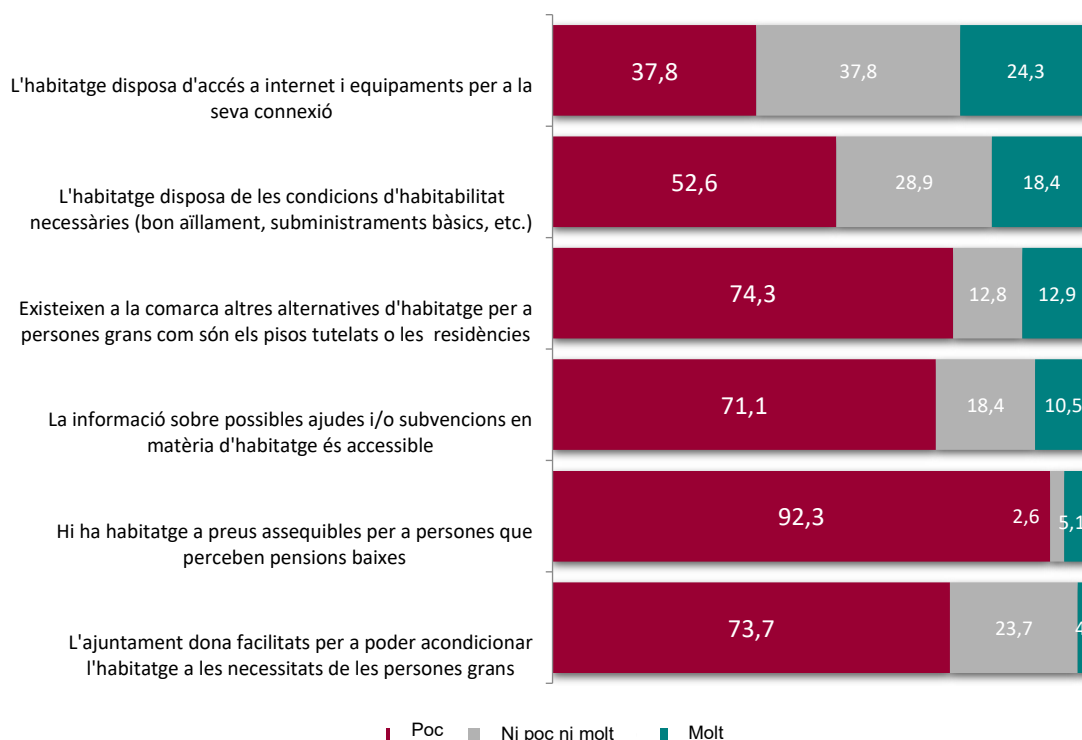
A això se suma l'alt preu del lloguer a la zona. Tampoc, hi ha possibilitats d'habitatges compartits, habitatges assistits i habitatge col·laboratiu.

En ocasions, s'han de traslladar a un pis de lloguer tenint-ne un de propietat per no poder pujar escales. A la Seu, el preu actual de l'habitatge és excessiu, agreujat per la manca de

pisos socials i tutelats. Els habitatges no sempre tenen ascensor, dificultant el seu dia a dia. A banda, no hi ha habitatges suficients a la Seu d'Urgell per a les persones dels pobles que volen venir a viure.

Els professionals enquestats consideren que no hi ha habitatges a preus assequibles per a les persones que perceben una pensió baixa, a més no hi ha alternatives habitacionals com poden ser pisos tutelats o residències, d'altra banda, l'ajuntament no dona facilitats per condicionar els habitatges a les necessitats de la gent gran i la informació sobre possibles ajuts o subvencions per als habitatges no són accessibles.

Gràfica 24: Valoració professionals habitatge

Font: Qüestionari a professionals. 2023

També, s'esmenta les condicions d'habitabilitat necessàries i l'accés a les noves tecnologies.

7.2. Àrea II: Inclusió social, oci i temps lliure

Inclusió social

A La Seu d'Urgell, la gent gran no es considera suficientment inclosa en l'organització d'activitats, la qual cosa limita la seva participació en la comunitat. Tot i que hi ha iniciatives com la Setmana de la Gent Gran i l'Esplai de la Gent Gran, que ofereix una varietat d'activitats, aquestes requereixen una quota associada. D'altra banda, el Centre Cívic ha estat inactiu durant un any.

Existeixen nombroses activitats destinades a la població de gent gran amb un estil de vida actiu, oferint una àmplia varietat d'opcions que fomenten la participació i el manteniment de la seva vitalitat. No obstant això, s'observa que les propostes per a la gent gran que no manté un nivell d'activitat elevat són significativament limitades.

Hi ha activitats per a la gent gran, però estan dirigides a la gent gran activa. En canvi, per a les no actives hi ha poques activitats. Consideren que hi ha una àmplia oferta d'activitats per a la gent gran activa. També, hi ha activitats de forma puntual.

En moltes de les poblacions petites es disposa de centres cívics o locals per reunir-se. S'ha observat que a les poblacions que disposen de centre cívic, la majoria dels assistents són persones molt grans (+75 anys). També, escassegen les activitats de lleure i formatives. Les demandes de la gent gran van des de realitzar activitats cognitives fins a l'ús de tecnologies modernes i serveis bancaris.

L'afluència als casals de gent gran és escassa i només hi assisteixen persones d'elevada edat. Es denota una apatia general i la manca de cobrir les seves necessitats de lleure i interessos pot ser la causant.

Les oportunitats per realitzar activitats són escasses i sovint tenen un cost elevat, cosa que pot ser un obstacle per a moltes persones. Totes les activitats de lleure es concentren a la Seu d'Urgell. Tot i això, s'organitzen en petits grups per fer sortides a caminar per les zones verdes i es troben als bancs dels carrers per conversar.

Des del centre cívic d'Oliana s'han realitzat activitats com recursos d'informàtica i ús de telèfons mòbils, que han estat ben rebuts. Tanmateix, la gent gran ha expressat el seu desig de tenir més activitats adaptades als seus interessos i capacitats.

Els ajuntaments de menor grandària s'esforcen a tenir en compte la gent gran en la preparació de festa i activitats. Això és positiu, ja que proporciona oportunitats per a la interacció social i la participació en la comunitat.

Els professionals comenten l'existència de la petanca, el Club Social, el Centre Cívic, l'Espai de la Gent Gran a La Seu d'Urgell i algunes poblacions compten amb Centre Cívic, també. La resta de programes estan enfocats més per realitzar-se de forma individual que com a col·lectiu.

Consideren que s'ha de potenciar el Consell Municipal de la Seu de la Gent Gran. Aquest disposa de la voluntat de representació de forma plural de la gent gran de La Seu d'Urgell. Tanmateix, no existeix a totes les poblacions. Tot i això, hi ha un Consell Consultiu de la Gent gran en l'àmbit comarcal. És un òrgan de consulta i participació de la gent gran de la comarca que a la vegada canalitza les demandes, inquietuds i necessitats de la gent gran de l'Alt Urgell.

Altres oportunitats de participació són Creu Roja o la participació en alguna activitat de les escoles. Tanmateix, són de poca durada i escasses.

La gent autònoma fa les seves activitats i els que tenen algun tipus de dependència, necessiten d'un recurs per cuidar-se o donar suport a la família.

Voluntariat

Les ofertes de voluntariat són escasses amb pocs programes, i els existents no es coneixen per la gent gran que els desitjaria fer.

A Oliana hi ha la possibilitat que algunes persones facin voluntariat a l'escola pública, però, normalment, són familiars dels nens i nenes que assisteixen a l'escola. Hi ha una demanda d'ampliar aquest oferta de voluntariat a la resta de població i crear noves propostes per a la gent gran.

Els professionals indiquen que hi ha poques opcions per fer voluntariat a la Seu d'Urgell, acompanyament educatiu per a nens i nenes, la Creu Roja o Caritas. En l'acompanyament per a gent gran que són a la residència, hi ha persones que no poden empènyer les cadires de rodes. A les poblacions menors l'oferta de voluntariat no existeix.

Creuen necessari reforçar aquest aspecte i tenir en compte programes especials de voluntariat per a gent gran amb mobilitat reduïda. Posen com a exemple el programa de voluntariat "Els amics de la gent gran" a Barcelona.

Formació

La manca d'oportunitats per a la formació s'accentua en les poblacions petites. Actualment, totes les formacions es fan a la Seu d'Urgell.

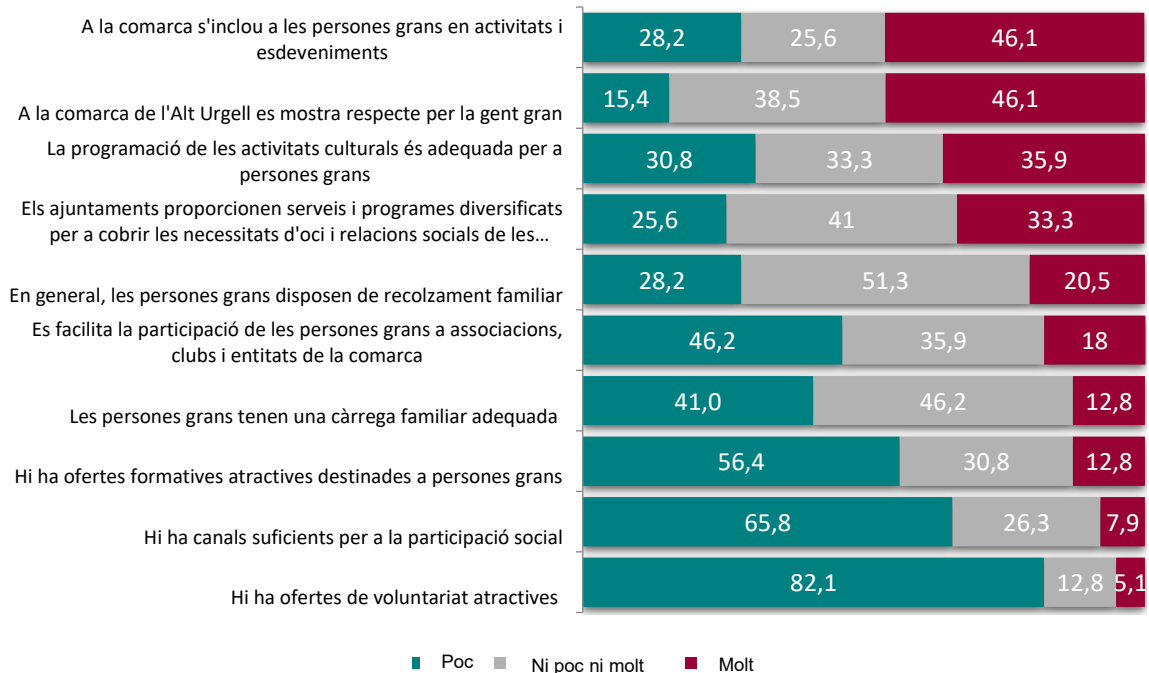
Demanen formacions per a l'ús del mòbil i en memòria. Aquesta manca de formació pot comportar un major declivi en el benestar i salut de les persones.

La formació contínua és una excel·lent manera de mantenir-se mentalment actiu, adquirir noves habilitats i coneixements, i socialitzar amb altres persones.

Conclusions

Els professionals valoren positivament que a la comarca s'inclogui la gent gran en activitats i esdeveniments, així com el respecte per la gent gran.

Gràfica 25: Valoració professionals activitats, lleure i lleure

Font: Qüestionari a professionals. 2023

Per contra, les possibles millores se centren en les ofertes de voluntariat atractives, els canals de participació social i les ofertes de formació profitoses per a la gent gran.

7.3. Àrea III: Serveis socials, sanitaris i resposta de les administracions

En aquesta àrea es recullen les informacions referents a la comunicació /interacció amb el/s ajuntaments, els serveis socials i sanitaris, així com la resposta de les administracions davant les demandes dels usuaris.

7.3.1. Comunicació amb l'ajuntament

La comunicació dels ajuntaments de menor grandària amb la gent gran es realitza a través de diversos mitjans, i en general, els ciutadans es mostren satisfets amb aquests mètodes:

- **Grup de WhatsApp:** Els ajuntaments solen utilitzar un grup de WhatsApp per comunicar-se amb els residents grans. Aquest mètode de comunicació sembla ser efectiu i ben rebut per la gent gran.
- **Megafonia:** En alguns pobles, l'ajuntament utilitza un servei de missatges a través de megafonia. Tanmateix, en alguns llocs, la megafonia no s'escolta del tot bé, cosa que pot dificultar la comunicació efectiva.
- **Cartells:** A més, l'ajuntament utilitza cartells per comunicar activitats. Aquest és un mètode tradicional que pot ser efectiu per arribar a aquells que no utilitzen mitjà digitals.
- **Interaccions representants:** Es percep una alta facilitat per poder parlar i tenir una interacció directa amb els representants de l'ajuntament als pobles de menys de 1000

habitants.

La gent gran d'Oliana es queixa d'una falta de comunicació amb l'Ajuntament i creu que s'hauria de tenir més en compte les seves necessitats i comptar amb ells per a l'organització d'activitats. No obstant això, destaquen les comunicacions que realitza l'Ajuntament a través del grup de WhatsApp i una vegada al mes l'alcalde visita el casal per a comentar les novetats i millores que s'estan realitzant al poble. També, hi ha demandes de millorar el pregó en algunes zones de poble.

A la Seu d'Urgell la forma principal de comunicació de l'ajuntament amb la gent gran és a través d'una aplicació mòbil. No obstant això, moltes persones grans tenen dificultats per utilitzar aquesta tecnologia i consideren necessari un sistema més ràpid i àgil. Proposen la creació d'un grup de WhatsApp, com es fa en altres localitats de la zona. A més, valoren positivament que la informació es difongui a través de cartells i a Ràdioseu i a les pàgines de xarxes socials.

La comunicació entre la gent gran i l'administració a La Seu d'Urgell no té un portal específic on la gent gran pugui formular preguntes, demanar informació o fer aclariments sobre temes. Les persones que assisteixen a recursos ho fan mitjançant els professionals d'aquests. A més, existeix el Síndic de Greuges, però no tothom ho coneix.

La necessitat de realitzar tots els tràmits de l'administració a l'Ajuntament de La Seu d'Urgell en línia està causant dificultats a la gent gran. S'ha identificat que la gent gran utilitza el WhatsApp, però si ha de fer un tràmit a través d'internet, no saben fer-ho. Comenten que han après a fer algun tràmit, però l'administració canvia amb assiduitat les aplicacions.

Els professionals al seu torn assenyalen que l'accessibilitat a la informació pública és millorable, en tots els tràmits bàsics cal demanar cita online i el correu postal que reben és difícil d'entendre. No hi ha cap portal on poder fer aclariments. En el cas de les residències o recursos sanitaris o socials sí que ho expressen als seus treballadors. D'altra banda, el síndic de "greuges" facilita aquesta funció, tot i que no tothom el coneix. Caldria un espai de consultoria, a més de prioritzar els cartells i la informació a través de la ràdio.

7.3.2. Recursos municipals

La detecció primerenca de les necessitats de la gent gran és cabdal per proporcionar una atenció adequada i prevenir problemes futurs. Tanmateix, a la Seu d'Urgell, aquest procés de detecció primerenca sembla ser ineficaç. Com a resultat, les intervencions solen ser reactives en lloc de preventives, la qual cosa pot portar a resultats subòptims per a la gent gran.

Com a possibles millores proposen la implementació de programes de detecció primerenca, millorar la formació del personal, involucrar la comunitat i millorar la comunicació entre els serveis.

La capacitat de resposta dels serveis sanitaris és lenta i s'ha de sol·licitar cita online, això dificulta l'accés a l'atenció i l'orientació que necessiten les persones grans.

Amb relació als serveis socials, creuen que no hi ha prou recursos per atendre les seves demandes i els disponibles no són suficients. Entre els serveis existents es demana una major capacitat d'atenció en l'ajut a domicili i el centre de dia. El Servei de teleassistència funciona bé i té una bona resposta (és un Servei que genera un cost a les persones, tot i estar subvencionat).

Els professionals subratllen amb les seves respostes que hi ha una manca notable de recursos disponibles per a la gent gran a la comarca. Falta augmentar els recursos i crear nous programes socials. Entre els recursos que necessiten més atenció trobem l'augment de places residencials públiques als centres de dia, creació de pisos tutelats i serveis d'atenció nocturna. La creació d'una nova residència és essencial. S'han arribat a tenir llistes d'espera de més de 100 persones.

En els municipis de menor grandària hi ha un desconeixement generalitzat entre la gent gran sobre tots els serveis que ofereixen els serveis socials. Molts creuen que no es cobreixen totes les seves necessitats. En general, estan satisfets amb el tracte rebut pels professionals.

A Oliana, tot i que els residents grans consideren que la capacitat de resposta dels serveis socials a les seves necessitats és insuficient, moltes d'aquestes necessitats podrien ser cobertes pels programes que aquests serveis ja ofereixen. Això indica una manca de coneixement sobre els recursos disponibles. A més, s'ha proposat la realització de xerrades per informar sobre els diferents programes i serveis als quals poden accedir. Malgrat les percepcions negatives sobre la capacitat de resposta, el tracte rebut per part dels serveis socials es considera bo i familiar.

Els professionals creuen que no hi ha prou serveis. També, entenen que falta una millor coordinació entre els serveis socials i de salut. El tracte és proper i personal, però sempre es pot millorar. S'han de millorar tots els serveis: ajuda a domicili, centres de dia, residència a gent gran, centres de salut i socials, centres de formació, centres de lleure i oportunitats de voluntariat. La teleassistència es considera que funciona bé, tenen una bona resposta. Moltes professionals consideren que hauria de ser un servei gratuït. El Servei d'Atenció domiciliària no arriba a totes les demandes, ja que hi ha una gran dispersió geogràfica i falten professionals que tinguin capacitat per a desplaçar-se.

Subratllen la importància d'intensificar els serveis d'assistència domiciliària, els quals constitueixen un recurs fonamental per a mantenir la seva independència i qualitat de vida. Aquest aspecte és encara més patent en els casos de persones que pateixen alguna discapacitat.

Alguns assistents que disposen d'aquest servei exigeixen un major volum en l'horari d'atenció. Les hores d'atenció són insuficients per donar resposta a les seves necessitats i ha d'acabar demanant favors a familiars o coneguts.

El servei de teleassistència és valorat de forma positiva per la gent gran. No obstant això, creuen que aquest servei podria ser gratuït, la qual cosa facilitaria el seu accés a major nombre de persones.

A Oliana consideren que s'ha d'incloure un servei de menjar a domicili. També, destaquen que cal donar-li una volta al casal de jubilats i poder menjar-hi. Creuen necessari una reubicació més cèntrica, amb més accessibilitat, millor condicionament i amb material nou

També, a la Seu d'Urgell s'ha detectat que no hi ha cap servei d'atenció nocturna per a la gent gran al seu domicili. És una demanda de les persones que viuen soles i dels familiars que no hi viuen. Les ajudes sol·licitades van des d'ajuda per anar al bany, prendre medicaments o tenir alguna persona en cas d'emergència.

7.3.3. Recursos associats a l'habitatge

No hi ha alternatives d'habitatges socials o tutelats per a la gent gran en aquestes comunitats petites. L'única opció és la residència Llar de Sant Josep, però té una llarga llista d'espera per poder accedir-hi. Els residents a Llar de Sant Josep estan satisfets amb el tracte rebut.

Hi ha dues residències per a gent gran a la Comarca, a la Seu d'Urgell i a Oliana. Tot i això, s'ha identificat que les places a la residència pública són insuficients i el cost d'accés a la residència privada és molt elevat.

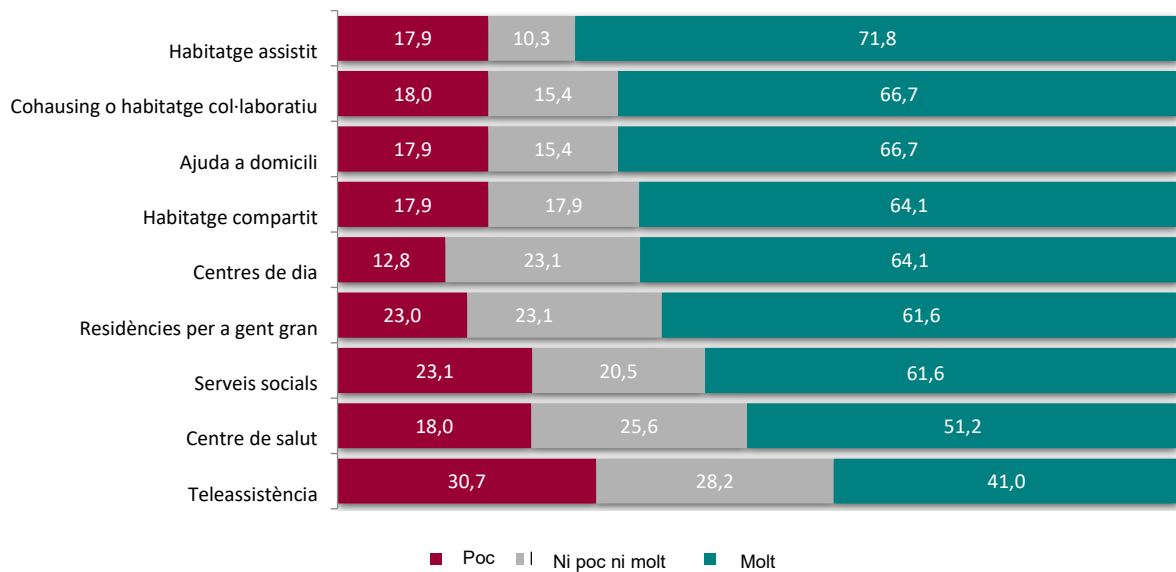
A la regió hi ha dos centres de dia, un a la Seu d'Urgell i un altre a Oliana. Aquesta situació està obligant els familiars a haver de traslladar-se a viure a aquestes dues poblacions per poder accedir a aquests serveis.

La Residència amb centre de dia per a la gent gran d'Oliana com que no està a la mateixa població, obliga a haver d'anar amb cotxe per poder accedir-hi. Aquest fet produeix que moltes persones no puguin accedir o hagin de demanar l'ajuda d'algú per poder-hi anar. També, comenten que el Centre de dia de la residència és molt trist.

Els professionals consideren que entre els recursos que s'haurien de millorar es troben en primer lloc l'habitatge assistit, seguit dels habitatges col·laboratius o cohousing i l'ajuda a domicili.

En la situació oposada es troba el servei de teleassistència i el centre de salut.

Gràfica 26: Valoració professionals necessitat de millora de serveis

Font: Qüestionari a professionals. 2023

7.3.4. Atenció sanitària

A les localitats de menor grandària que no compten amb una farmàcia, els residents s'han de desplaçar a la població més propera que en disposi d'una per poder adquirir els seus medicaments. Aquest desplaçament pot ser, especialment, difícil per a la gent gran, els quals poden tenir limitacions de mobilitat o no disposar de mitjans de transport adequats.

En molts pobles de menor grandària, el metge només acudeix una vegada per setmana, la qual cosa limita l'accés a l'atenció mèdica regular per la gent gran. A més, en algunes localitats, s'han donat períodes de més de tres setmanes sense infermera ni metge de família.

En general, la gent gran estan contents amb el tracte dels serveis hospitalaris del centre de la Comarca. Tanmateix, la satisfacció és menor amb el tracte rebut a l'hospital de Lleida. El temps d'espera per a operacions a l'hospital de la Seu d'Urgell pot arribar fins als 6 mesos. També, ressalten que el temps d'espera a les urgències de l'hospital és excessiu.

La gent gran d'Oliana està generalment satisfeta amb els serveis i el tracte rebut al CAP d'Oliana. Tanmateix, s'han detectat diversos problemes que requereixen atenció.

S'ha assenyalat que la comunicació de les cites amb el metge i els especialistes es realitza a través del telèfon o l'aplicació "La Meva Salut", i moltes persones tenen dificultats per manejar aquestes tecnologies. La gent gran considera que seria convenient rebre una trucada de confirmació de la cita.

Tot i que el CAP d'Oliana ofereix atenció les 24 hores, s'ha observat que les trucades realitzades fora de l'horari d'atenció al públic són ateses per una centraleta que no al corrent de l'atenció de 24 hores. Això resulta en el desplaçament d'una ambulància a la casa del

sol·licitant i el seu trasllat a les urgències de l'Hospital de la Seu d'Urgell. Desafortunadament, un cop atesa, la persona gran no té la possibilitat de tornar a casa seva a l'ambulància.

L'accessibilitat als serveis d'assistència sanitària a l'Alt Urgell es troba amb certes barreres, entre les quals destaquen les dificultats que sorgeixen a l'hora de concertar visites mèdiques, tan per via telefònica com per mitjans digitals. A més la falta de facultatius especialitzats ha derivat en un increment de les llistes d'espera. D'altra banda, la localització del nou hospital de La Seu d'Urgell representa un inconvenient, ja que es troba a les afores del municipi.

Aquesta problemàtica es veu agreujada per la insuficiència de places residencials a l'hospital. Tot i això, és destacable l'alt grau de satisfacció manifestat pels usuaris respecte a l'amabilitat i la dedicació del personal hospitalari, un aspecte positiu que reflecteix el compromís i la qualitat humana dels treballadors.

Els professionals assenyalen que el Centre d'Atenció Primària de La Seu (CAP) està molt bé. El temps d'espera és escàs. En canvi, a l'Hospital les llistes d'espera són molt llargues. La falta d'especialistes condiciona molt les persones. El servei d'Urgències de l'Hospital té temps d'espera molt llargs. Tot i això, les urgències del CAP són molt ràpides. Consideren que l'atenció i amabilitat al CAP i Hospital és bona.

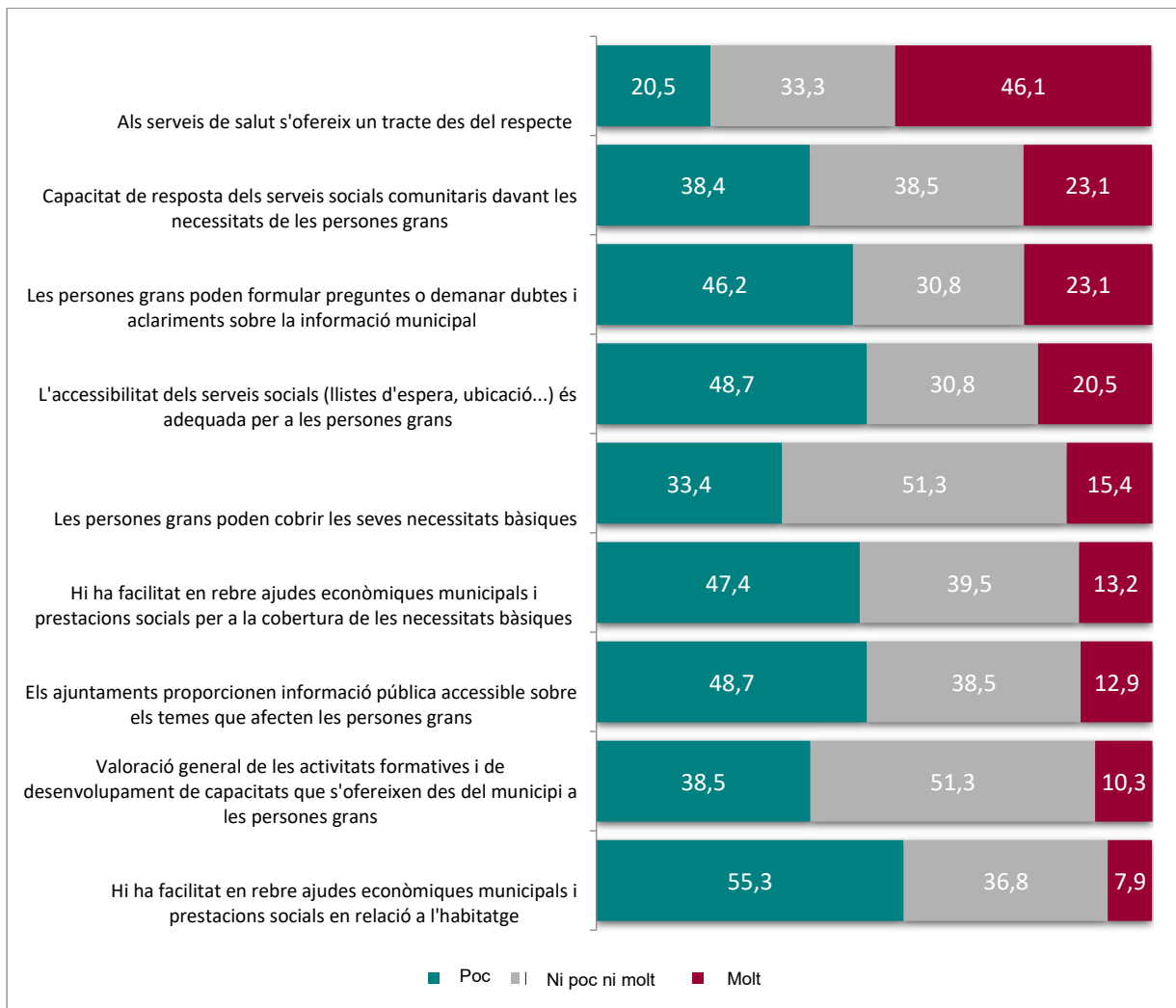
Nomenen que els passadissos de l'Hospital són estrets i les cadires no estan adaptades per a persones amb problemes de mobilitat (Amb dos braços i amb més alçada per poder seure). La Zona de residència i el centre de dia de l'Hospital són les que més han de millorar (El màxim d'estada és tres mesos). En canvi, valoren el nou CAP com un espai molt lluminós, al centre de la ciutat, amb molt bona atenció i gran accessibilitat.

Les persones residents als municipis més petits diuen que per a les visites a especialistes s'han de desplaçar a la capital de la Comarca, la Seu d'Urgell. Tot i això, atès que no hi ha especialistes sovint ha de viatjar encara més lluny, fins a Lleida i, en alguns casos a Barcelona.

La gent gran d'Oliana ha suggerit la possibilitat de realitzar consultes que no requereixin exploració física, com la comunicació de resultats de proves, a través de videoconferència. Tanmateix, ha destacat la importància de tenir un professional al seu costat que pugui explicar detalladament els resultats.

Els professionals valoren positivament el tracte rebut pels serveis de salut, seguits de la capacitat de resposta dels serveis socials comunitaris davant les necessitats de la gent gran, si bé més d'un terç considera que són millorables.

Gràfica 27: Valoració professionals serveis socials i sanitaris

Font: Qüestionari a professionals. 2023

En la situació contrària, es valora com a millorable la facilitat de rebre ajudes econòmiques municipals i prestacions socials en relació amb l'habitatge, així com l'accessibilitat als serveis socials i la informació pública que proporcionen els ajuntaments sobre els temes que afecten la gent gran.

7.4. Àrea IV: Problemes als quals s'enfronten la gent gran

En general, el grup de la gent gran és un grup ben reconegut als pobles de menor grandària i se'ls respecta. No obstant això, si denoten una falta de connexió intergeneracional. La gent jove no s'interrelaciona amb molta assiduitat amb la gent gran.

Mentre a Oliana la gent gran se sent aïllada de la resta de la societat, però creu que, si tingués l'oportunitat, podria aportar coses importants al conjunt de la societat. La gent gran té una valuosa experiència i coneixement que podria compartir amb les generacions més joves.

Actualment, hi ha un procés de desculturització cap a la gent gran a la Seu d'Urgell. La gent gran no se sent valorada i el rol que antigament tenia en les famílies i la societat s'ha vist desmerescut (falta de reconeixement i de valoració).

7.4.1. Soledat

La gent gran en els municipis de menor grandària compten amb xarxes socials de qualitat i fortes. Hi ha un alt grau de companyonia, comparteixen problemes i tenen cura els uns dels altres. Se senten acompanyats entre ells.

La xarxa social entre la gent gran a Oliana és molt forta, comparteixen experiències i problemes, formen petits grups i surten a caminar o queden per fer activitats entre ells, destaquen que es coneixen tots.

En contra, la gent gran de la Seu d'Urgell tendeix a actuar de manera més individualista i no té una xarxa social forta. En moltes ocasions, s'enfronta a la solitud no desitjada. L'aïllament de la societat, la falta de reconeixement i la falta de suports generen més soledat.

Els professionals han indicat que un nombre significatiu de gent gran a la comarca de l'Alt Urgell experimenten soledat. Creuen necessari crear un programa de companyia i activitats socials per abordar aquesta problemàtica. A la Seu d'Urgell aquest nombre s'incrementa. Totes creuen que és un dels problemes que necessita més atenció a través de creació de programes per lluitar contra la soledat no volguda, ja que moltes persones de la comarca no tenen el suport i acompanyament necessari en la seva vida.

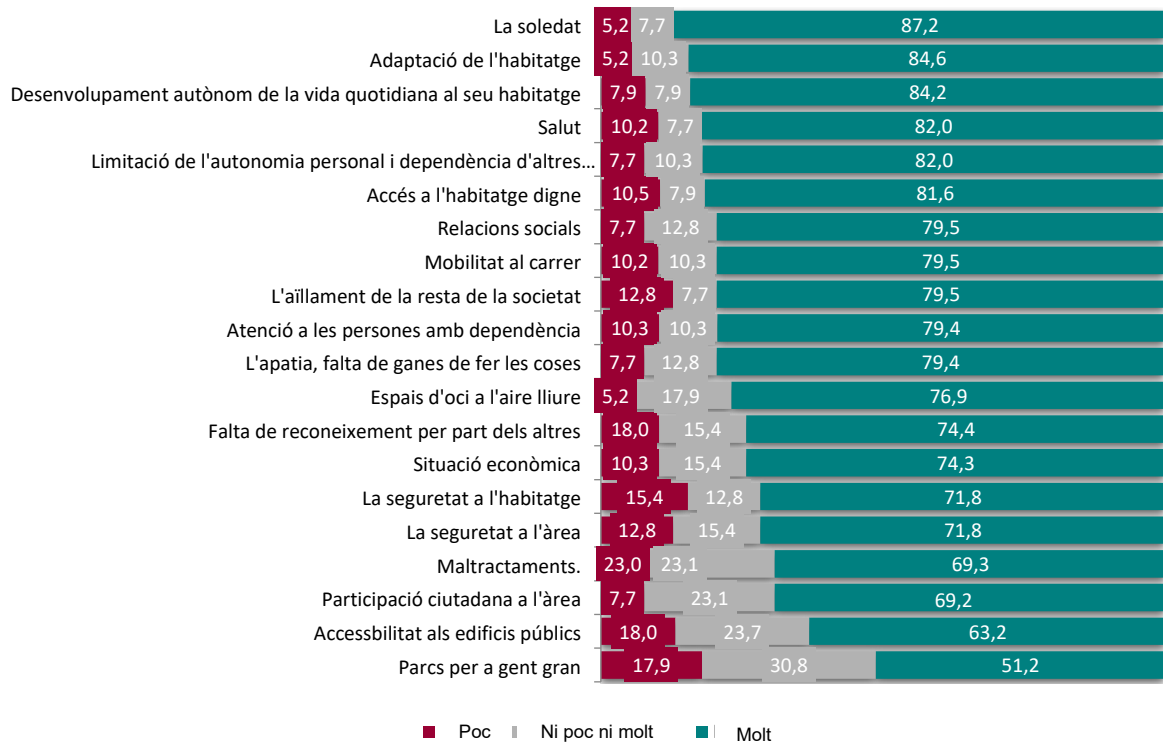
Així mateix, consideren que les situacions més preocupants són la soledat, la manca de reconeixement per part dels altres, l'aïllament de la resta de la societat, els maltractaments (intrafamiliars i institucional) i la situació econòmica.

7.4.2. Altres problemes

En un grau menor, nomenen: la manca de suports o ajuda, l'apatia, la manca d'activitat i oportunitats formatives, salut i cura de persones dependents. Posen un focus molt important, en la creació d'una nova residència que cobreixi les demandes de places existents (Hi ha una plataforma que ha recollit més de 4000 signatures en favor de la nova residència).

A més de la soledat valoren com a problemes millorables l'adaptació dels habitatges, el desenvolupament autònom de la vida quotidiana, la salut i les limitacions de l'autonomia personal i la dependència.

Gràfica 28: Valoració professionals principals problemes

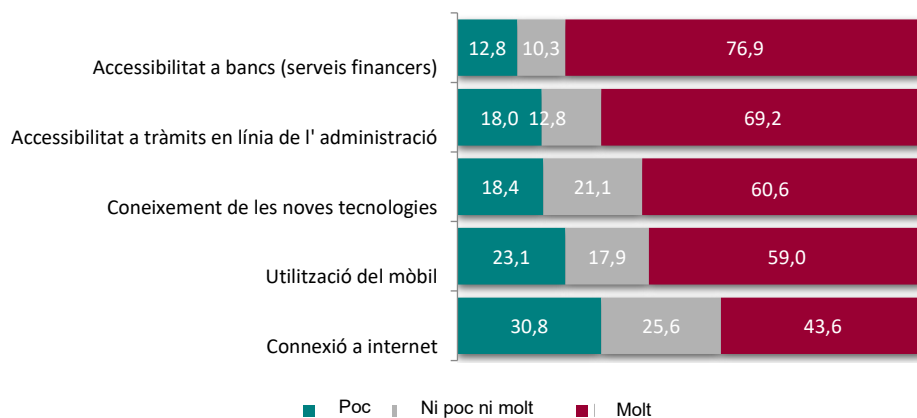

Font: Qüestionari a professionals. 2023

Els valors inferiors de millora corresponen als parcs per a la gent gran, l'accessibilitat als edificis públics, la participació ciutadana i els maltractaments.

Preguntats els professionals per la importància de millorar diferents situacions per al col·lectiu de gent gran, encapçalen el rànquing l'accessibilitat als bancs i serveis financers, seguits dels tràmits online amb l'administració, així com el coneixement de les noves tecnologies, les posicions inferiors les ocupen la utilització del mòbil i la connexió a internet.

Gràfica 29: Valoració professionals de la importància de les següents situacions per al col·lectiu de gent gran

Font: Qüestionari a professionals. 2023

7.4.3. Influència del Covid-19

Als municipis de menor grandària, després de la pandèmia s'ha observat que algunes persones, especialment grans, no surten tant al carrer. Aquest canvi de comportament pot tenir diverses implicacions en el seu benestar i qualitat de vida.

Les persones grans d'Oliana comenten que moltes han deixat de fer activitats i ara els costa reprendre-les. El fet d'haver de portar una mascareta els costa i deshumanitza les relacions socials. Ressalta que des de l'Ajuntament es va oferir en pandèmia un servei de psicologia gratuït, però no tothom estava informat d'aquesta possibilitat i com accedir-hi.

A la gent gran de la Seu d'Urgell ha causat una pèrdua del vincle social, més aïllament i més desvinculació comunitària. A més, ha contribuït al deteriorament de la salut mental i física de la gent gran. S'inclouen els problemes següents:

- **Pèrdua del vincle social:** Les mesures de distanciament social han portat a un augment de l'aïllament social i la desvinculació comunitària.
- **Avanç de les malalties cròniques:** Les malalties cròniques han avançat més ràpid en algunes persones durant la pandèmia.
- **Fragilitat emocional, depressió o ansietat:** Molta gent gran han desenvolupat més fragilitat emocional, depressió o ansietat i han necessitat més atenció psicològica.

8. CONCLUSIONS DE LA DIAGNOSI DE LA SITUACIÓ

Cal ressaltar la diversitat de situacions que es produeixen a la comarca, sent molt diferent la realitat de la gent gran en funció de la grandària del municipi en el qual resideixen, si bé existeixen opinions compartides sobre diversos temes.

- La **via pública** pot presentar alguna dificultat per a la gent gran en els seus desplaçaments, bé per la mala situació de les voreres o el ferm del carrer, la inclinació dels passos de vianants o per transitar vehicles a molta velocitat per carrers estrets.
- Els **parcs** es valoren positivament, si bé haurien de tenir millor manteniment sobretot pel que fa a les màquines per fer exercici i alguns han d'estar ubicats en zones centríques.
- Amb relació als **bancs** es critica la seva ubicació, així com que n'hi hauria d'haver més per facilitar el descans en trajectes que es fan a peu als municipis.
- L'**accés als edificis públics** és bo a la Seu d'Urgell, tot i que en alguns municipis queden alguns edificis que compten amb escales i no tenen ascensors.
- L'**accés als serveis financers** és una preocupació global en haver de realitzar l'operativa bancària al caixer o online, aquesta situació s'agreuja als municipis de menor grandària ja que cal afegir la dificultat de desplaçament fins a un altre municipi que tingui sucursal.
- El **transport** és un dels principals problemes a totes les poblacions de la comarca, tant per la seva absència als municipis més allunyats de la carretera comarcal, com per les seves freqüències a la Seu d'Urgell o Lleida, a més els autobusos no estan adaptats a persones amb mobilitat reduïda, no tenen rampes ni hi ha seients reservats a gent gran o amb escassa mobilitat.
- Un altre punt per tenir en compte és el cost elevat tant del **transport públic** com dels taxis, als quals cal recórrer davant la deficiència del transport públic pels seus horaris o llunyania dels centres de salut i hospitals.
- La majoria dels **habitatges** de la gent gran són en propietat i tenen els requisits necessaris d'habitabilitat estant adequades a les necessitats de la gent gran, si bé en alguns casos es necessiten algunes reformes per adequar-los, canvi de banyera per dutxa, o eliminació de barreres arquitectòniques escales per rampes, sense existir ajuts per part dels ajuntaments. Els ajuts són de la Generalitat, però cal avançar els diners i la resolució arribar amb molta demora de temps.
- El **preu de l'habitatge** no és assequible per a les persones que perceben una pensió baixa, la qual cosa dificulta el canvi de residència i tampoc hi ha alternatives d'habitatge, com poden ser pisos tutelats o residències.
- Quant a la **inclusió social**, la gent gran es queixa que no està prou inclosa en l'organització d'activitats, la qual cosa pot limitar la seva integració i participació en la comunitat.
- Les **demandes** de la gent gran van des de realitzar activitats cognitives fins a l'ús de

tecnologies modernes i serveis bancaris.

- L'**aflluència als casals** de gent gran és escassa i només hi assisteixen persones d'elevada edat. Es denota una certa apatia general que pot venir causada per una escassa oferta per cobrir les seves necessitats de lleure i interessos.
- La gent gran que té algun tipus de **dependència**, necessita d'un recurs que faciliti la seva cura i el suport a la família.
- Les ofertes de **voluntariat** són escasses amb pocs programes, i els existents no es coneixen per la gent gran que els desitjaria fer.
- L'**accessibilitat a la informació pública** és millorable, en tots els tràmits bàsics cal demanar cita online i el correu postal que reben és difícil d'entendre. No hi ha cap portal on poder fer aclariments.
- Els professionals consideren com a possibles **millores** la implementació de programes de detecció primerenca, millorar la formació del personal, involucrar la comunitat i millorar la comunicació entre els serveis.
- La **capacitat de resposta dels serveis sanitaris** és lenta i s'ha de sol·licitar cita online, això dificulta l'accés a l'atenció i l'orientació que necessita la gent gran.
- La **comunicació de les cites** amb el metge i els especialistes es realitza a través del telèfon o l'aplicació "La Meva Salut", i moltes persones grans tenen dificultats per manejar aquestes tecnologies. La gent gran considera que seria convenient rebre una trucada de confirmació de la cita.
- L'**accés a l'atenció mèdica** també presenta problemes, com la dificultat per demanar hora per anar al metge per telèfon o online, la falta de metges especialistes que provoca llargues llistes d'espera. Les places residencials de l'hospital no es consideren suficients.
- La falta de **metges especialistes** a la zona obliga els residents a desplaçar-se a l'hospital de Lleida. Aquest desplaçament implica costos de transport i dificultats per compaginar els horaris del transport públic, excepte en el cas del tractament de quimioteràpia, que es cobreix a través d'un servei de taxi
- Els professionals han observat que un nombre significatiu de gent gran a la comarca de l'Alt Urgell experimenten **soledat**. Creuen necessari crear un programa de companyia i activitats socials per abordar aquesta problemàtica.
- El **Covid-19** ha tingut una influència negativa en el col·lectiu de gent gran, amb un avanç de les malalties cròniques, desenvolupant més fragilitat emocional, depressió o ansietat. També les mesures de distanciament social han portat a un augment de l'aïllament social i la desvinculació comunitària.

9. RELACIÓ DE TAULES

Taula 1. Distribució reunions de grup.

Taula 2. Entrevistes informats clau.

Taula 3. Distribució de la població per municipis.

Taula 4. Percentatge persones de 65 i més anys sobre poblacions total, distribució per grup quinquennals i mida municipis.

Taula 5. Població de 55 i més anys, 65 i més anys, 80 i més, per àmbit territorial i gènere 2022.

Taula 6. Creixement natural i total comarca i àmbits geogràfics 2021.

Taula 7. Evolució índex d'envelliment a Alt Urgell per gènere 2000-2022.

Taula 8. Població de 20 anys i més que viu sola sobre el total de la població del grup d'edat i per gènere 2020.

Taula 9. Projeccions de llars unifamiliars escenari mitjà total i per gènere base 2018-2033.

Taula 10. Projeccions de llars unifamiliars escenari mitjà, distribució sobre població de l'interval d'edat total i per gènere 2018-2033.

Taula 11. Dependència sol·licituds inicials i beneficiaris, per àmbit geogràfic.

Taula 12. Taxes de cobertura dels serveis adreçats a persones amb dependència Alt Urgell 2022.

Taula 13. Oferta de places i taxes de cobertura centre de dia i residencials Alt Urgell 2022.

Taula 14. Grau de dependència per gènere Alt Urgell 2022.

Taula 15. Evolució índex de dependència juvenil, gent gran i global 2000-2022.

Taula 16. Índex dependència global per àmbits geogràfic i gènere 2022.

Taula 17. Antiguitat dels habitatges inicials i finalitzats, Alt Urgell 2000-2022.

Taula 18. Lloc de naixement per àmbit geogràfic 2012.

Taula 19. Evolució unitats familiars ateses Servei d'Ajuda a Domicili.

Taula 20. Evolució unitats familiars ateses Servei de Teleassistència.

Taula 21. Servei d'Atenció Residència, places i taxa de cobertura.

Taula 22. Servei de Centre de dia, places i taxa de cobertura.

Taula 23. Estimació nombre de places i persones ateses en els diferents serveis horitzó 2033.

10. RELACIÓ DE GRÀFIQUES

- Gràfica 1. Evolució del percentatge de 65 i més anys per àmbit territorial 1975-2021.
- Gràfica 2. Percentatge de la població total per grups d'edats Alt Urgell (2022).
- Gràfica 3. Distribució per gènere i grans grups d'edat Alt Urgell.
- Gràfica 4. Piràmide de població grans grups d'edat per àmbit territorial i gènere.
- Gràfica 5. Evolució
- Gràfica 6. Evolució índex envelliment Alt Urgell per gènere 2000-2022.
- Gràfica 7. Índex envelliment per gènere i àmbit territorial (2021).
- Gràfica 8. Evolució índex de sobreenvelliment comarca 2000-2022.
- Gràfica 9. Índex de sobreenvelliment per àmbits geogràfics (2021).
- Gràfica 10. Evolució índex sobreenvelliment per gènere i àmbit geogràfic (2021).
- Gràfica 11. Distribució de persones de 65 anys i més que viuen soles per gènere, sobre el total de la població del grup d'edat (2020).
- Gràfica 12. Evolució persones amb discapacitat reconeguda per grups d'edats de més de 65 anys Alt Urgell 2000-2022.
- Gràfica 13. Evolució dels índex de dependència juvenil, gran gran, global 2000-2022.
- Gràfica 14. Tinença de l'habitatge Alt Urgell 2011.
- Gràfica 15. Antiguitat dels habitatges inicials i finalitzats, Alt Urgell 2000-2022.
- Gràfica 16. Nacionalitat població Alt Urgell per gènere 2021.
- Gràfica 17. Evolució immigració externa Alt Urgell 2004-2021.
- Gràfica 18. Continent de procedència població estrangera Alt Urgell 2021.
- Gràfica 19. Lloc de naixement Alt Urgell 2022.
- Gràfica 20. Projecció de l'evolució de la població de més de 64 anys comarca escenari alt i baix 2021-2046.
- Gràfica 21. Projecció de l'evolució de la població de més de 64 anys per gènere i escenari alt i baix 2021-2046.
- Gràfica 22. Valoració professionals infraestructura.
- Gràfica 23. Valoració professionals transport.
- Gràfica 24. Valoració professionals habitatge.
- Gràfica 25. Valoració professionals activitats i lleure.
- Gràfica 26. Valoració professionals necessitats millora de serveis.
- Gràfica 27. Valoració professionals serveis socials i sanitaris.
- Gràfica 28. Valoració professionals principals problemes.

Gràfica 29. Valoració professionals de la importància de les següents situacions per al col·lectiu de gran gran.

11. BIBLIOGRAFIA

- Asamblea General de las Naciones Unidas. (1991). Resolución 46/91 Principios de las Naciones Unidas en favor de las personas de edad. <https://undocs.org/es/A/RES/46/91>
- Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS). (2010). Estudio CIS 3009: Cuidados a dependientes. <http:// analisis.cis.es/cisdb.jsp>
- Ciudades y Gobiernos Locales Unidos. (2011). Carta-Agenda Mundial de Derechos Humanos en la Ciudad. <https://uclg-cisdg.org/es/noticias/carta-agenda-mundial-los-derechos-humanos-ciudad>
- Consejo de Europa. (2000). Carta Europea de Salvaguarda de los Derechos Humanos en la Ciudad. <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168007a088>
- Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC). <https://www.csic.es/>
- Consell Comarcal de l'Alt Urgell. <https://www.alturgell.cat/>
- Constitución Española. (1978). Boletín Oficial del Estado, 29 de diciembre de 1978, núm. 311. <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1978-31229>
- Declaración Universal de Derechos Humanos. (1948). <https://www.un.org/es/about-us/universal-declaration-of-human-rights>
- Generalitat de Catalunya. (1996). Decret 284/1996, de 23 de juliol, de regulació del Sistema Català de Serveis Socials (No. 2184). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 29 de juliol de 1996, núm. 2184, pp. 5953-5966. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/1996/07/23/284>
- Generalitat de Catalunya. (2000). Llei 22/2000, de 29 de desembre, d'acolliment de persones grans (No. 3305). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 30 de desembre de 2000, núm. 3305. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2000/12/29/22>
- Generalitat de Catalunya. (2001). Llei 11/2001, de 13 de juliol, d'acolliment familiar per a persones grans (No. 3437). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 24 de juliol de 2001, núm. 3437. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2001/07/13/11>
- Generalitat de Catalunya. (2003). Decret 182/2003, de 22 de juliol, de regulació dels serveis d'acolliment diürn de centres de dia per a gent gran (No. 3948). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 29 de juliol de 2003, núm. 3948. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2003/07/22/182>
- Generalitat de Catalunya. (2003). Llei 18/2003, de 4 de juliol, de suport a les famílies (No. 3926). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 16 de juliol de 2003, núm. 3926. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2003/07/04/18>
- Generalitat de Catalunya. (2003). Resolució BEF/3622/2003, de 4 de novembre, per la qual es dona publicitat a l'Acord del Govern de 8 d'octubre de 2003, pel qual s'estableix la Carta de Drets i Deures de la Gent Gran de Catalunya (No. 4003). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 14 de novembre de 2003, núm. 4003.

<https://portaljuridic.gencat.cat/ca/normativa/dret-a-catalunya/Codis-legislacio/codi-de-Serveis-socials-catalunya/>

- Generalitat de Catalunya. (2006). Ley Orgánica 6/2006, de 19 de julio, de reforma del Estatuto de Autonomía de Cataluña. Boletín Oficial del Estado, 20 de julio de 2006, núm. 172, pp. 27269-27310. <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-13087>
- Generalitat de Catalunya. (2006). Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic (No. 4691). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 4 d'agost de 2006, núm. 4691. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2006/07/27/13>
- Generalitat de Catalunya. (2007). Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials (Llei 12/2007). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 18 d'octubre de 2007, núm. 4990. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2007/10/11/12>
- Generalitat de Catalunya. (2010). Decret 142/2010, d'11 d'octubre, pel qual s'aprova la Cartera de Serveis Socials 2010-2011 (No. 5711). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 14 d'octubre de 2010, núm. 5711, pp. 75948-75982. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2010/10/11/142>
- Generalitat de Catalunya. (2010). Llei 25/2010, del 29 de juliol, del llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (No. 5686). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 5 d'agost de 2010, núm. 5686, pp. 60566-60630. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2010/07/29/25>
- Generalitat de Catalunya. (2010). Protocol marc i orientacions d'actuacions contra els maltractaments a la gent gran. Departament d'Acció Social i Ciutadania: Secretaria de Família.
- Generalitat de Catalunya. (2014). Decret 31/2014, d'11 de març, del Consell de la Gent Gran de Catalunya (No. 6591). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 13 de març de 2014, núm. 6591. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2014/03/11/31>
- Generalitat de Catalunya. (2014). Ordre BSF/130/2014, de 22 d'abril, per la qual s'estableixen els criteris per determinar la capacitat econòmica de les persones beneficiàries de les prestacions de servei no gratuïtes i de les prestacions econòmiques destinades a l'atenció a la situació de dependència que estableix la Cartera de serveis socials, i la participació en el finançament de les prestacions de servei no gratuïtes (No. 6611). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 2 de maig de 2014, núm. 6611. <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=660956>
- Generalitat de Catalunya. (2014). Ordre BSF/35/2014, de 20 de febrer, per la qual s'actualitzen els criteris funcionals dels serveis de centres residencials per a gent gran de la Cartera de Serveis Socials (No. 6567). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 26 de febrer de 2014, núm. 6567. <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=655886>
- Generalitat de Catalunya. (2015). Decret 205/2015, de 15 de setembre, del règim d'autorització administrativa i de comunicació prèvia dels serveis socials i del Registre d'Entitats, Serveis i Establiments Socials (No. 6966). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 17 de setembre de 2015, núm. 6966. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2015/09/15/205>

- Generalitat de Catalunya. (2017). Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania (No. 7418). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 24 de juliol de 2017, núm. 7418. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2017/07/20/14>
- Generalitat de Catalunya. (2019). Ordre TSF/8/2019, de 15 de gener, de modificació de l'annex de l'Ordre BSF/130/2014, de 22 d'abril, per la qual s'estableixen els criteris per determinar la capacitat econòmica de les persones beneficiàries de les prestacions de servei no gratuïtes i de les prestacions econòmiques destinades a l'atenció a la situació de dependència que estableix la Cartera de serveis socials, i la participació en el finançament de les prestacions de servei no gratuïtes (No. 7800). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 17 de gener de 2019, núm. 7800. <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=839256>
- Generalitat de Catalunya. (2020). Decret 69/2020, de 14 de juliol, d'acreditació, concert social i gestió delegada en la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública (No. 8176). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 16 de juliol de 2020, núm. 8176. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2020/07/14/69>
- Generalitat de Catalunya. (2020). Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació (No. 8307). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 31 de desembre de 2020, núm. 8307. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2020/12/30/19>
- Generalitat de Catalunya. (2020). Ordre TSF/218/2020, de 16 de desembre, per a la provisió dels serveis de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública (No. 8305). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 21 de desembre de 2020, núm. 8305. <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=889432>
- Generalitat de Catalunya. (2022). Ordre DSO/260/2022, de 3 de desembre, per la qual s'actualitzen els preus i imports de determinats serveis socials de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública (No. 8801). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 7 de desembre de 2022, núm. 8801. <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=944332>
- Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar i Família. (2013). Decret 202/2009, de 22 de desembre, dels òrgans de participació i de coordinació del Sistema Català de Serveis Socials (Decret 202/2009). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 24 de desembre de 2009, núm. 5529. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2009/12/22/202>
- Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar Social. (2010). Decret 142/2010, d'11 d'octubre, pel qual s'aprova la Cartera de Serveis Socials 2010-2011 (Decret 142/2010). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 14 d'octubre de 2010, núm. 5711. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2010/10/11/142>
- Generalitat de Catalunya. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. (2017). Decret 151/2017, de 17 d'octubre, de la Renda Garantida de Ciutadania (Decret 151/2017). Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 19 d'octubre de 2017, núm. 7472. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/d/2017/10/17/151>
- Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT). <https://www.idescat.cat>
- Instituto de Mayores y Servicios Sociales (IMSERSO). <https://imserso.es/ca/>

- Instituto Nacional de Estadística (INE). (2008). Encuesta sobre discapacidades, autonomía personal y situaciones de dependencia 2008. <https://www.ine.es/dynt3/inebase/es/index.htm?padre=982&dh=1>
- Instituto Nacional de Estadística (INE). (2019). Encuesta de Condiciones de Vida (ECV). Año 2018. https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176807&menu=ultiDatos&idp=1254735976608
- Instituto Nacional de Estadística (INE). (2021). Encuesta Europea de Salud en España 2020. https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176784&menu=ultiDatos&idp=1254735573175
- Instituto Nacional de Estadística (INE). <https://www.ine.es/>
- Jefatura del Estado. (1985). Ley 7/1985, de 2 de abril, Reguladora de las Bases del Régimen Local. Boletín Oficial del Estado, 3 de abril de 1985, núm. 80. <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1985-5392>
- Jefatura del Estado. (2005). Ley 4/2005, de 22 de abril, sobre efectos en las pensiones no contributivas de los complementos otorgados por las Comunidades Autónomas. Boletín Oficial del Estado, 23 de abril de 2005, núm. 97, páginas 14268 a 14269. <https://www.boe.es/eli/es/l/2005/04/22/4>
- Jefatura del Estado. (2006). Ley 39/2006, de 14 de diciembre, de Promoción de la Autonomía Personal y Atención a las personas en situación de dependencia. Boletín Oficial del Estado, 15 de diciembre de 2006, núm. 299. <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-21990>
- Jefatura del Estado. (2013). Ley 27/2013, de 27 de diciembre, de racionalización y sostenibilidad de la Administración Local. Boletín Oficial del Estado, 30 de diciembre de 2013, núm. 312. <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2013-13756>
- Ministerio de Asuntos Sociales. (1994). Real Decreto 2171/1994, de 4 de noviembre, por el que se crea y regula el Consejo Estatal de Personas Mayores. Boletín Oficial del Estado, 17 de noviembre de 1994, núm. 275. <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1994-25972>
- Ministerio de Empleo y Seguridad Social. (2013). Real Decreto-ley 5/2013, de 15 de marzo, de medidas para favorecer la continuidad de la vida laboral de los trabajadores de mayor edad y promover el envejecimiento activo. Boletín Oficial del Estado, 16 de marzo de 2013, núm. 65, páginas 21961 a 21965. <https://www.boe.es/eli/es/rdl/2013/03/15/5>
- Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. (2017). Estrategia Nacional de Personas Mayores para un Envejecimiento Activo y para su Buen Trato (2018-2021). <https://www.algec.org/wp-content/uploads/2017/12/Estrateg-Nacde-PM-2018-Imsero.pdf>
- Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. (1998). Real Decreto 428/1998, de 12 de marzo, por el que se modifica el Real Decreto 2171/1994, de 4 de noviembre, por el que se crea y regula el Consejo Estatal de Personas Mayores. Boletín Oficial del Estado, 1 de abril de 1998, núm. 78. <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1998-7994>

- Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. (2005). Real Decreto 117/2005, de 4 de febrero, por el que se regula el Consejo Estatal de Personas Mayores. Boletín Oficial del Estado, 15 de febrero de 2005, núm. 39, pp. 5496-5500. <https://www.boe.es/eli/es/rd/2005/02/04/117>
- Naciones Unidas. (2005). Proyecto Red Mundial de Ciudades Amigables con los mayores. <https://www.upv.es/contenidos/CAMUNISO/info/U0716202.pdf>
- Naciones Unidas. (2015). Transformar nuestro mundo: La Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/2015/09/la-asamblea-general-adopta-la-agenda-2030-para-el-desarrollo-sostenible/>
- Observatorio Estatal de la Soledad No Deseada. <https://www.soledades.es/>
- Organización Mundial de la Salud. (2007). Red mundial de ciudades y comunidades amigables con los mayores. <https://www.paho.org/es/temas/ciudades-comunidades-amigables-con-personas-mayores>
- Unión Europea. (2000). Carta de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=celex%3A12016P%2FTXT>